

UNIVERZITA KARLOVA

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VED

INSTITUT POLITOLOGICKÝCH STUDIÍ

BAKALÁŘSKÁ DIPLOMOVÁ PRÁCE

**Průběh čerpání strukturálních fondů v regionu Střední Čechy
prostřednictvím Společného regionálního operačního
programu v letech 2004-2006.**

Otázka plnění politiky HSS v rámci obcí.

Filip Capanda
Doc. PhDr. Běla Plechanovová Csc.
Praha 2006

Poděkování:

Za dokončení této práce vděčím a proto děkuji: Doc. PhDr. Běle Plechanovové Csc. za trpělivou konzultaci, Ministerstvu pro místní rozvoj a pracovníkům ČSÚ za ochotu při poskytování údajů, Irene McMasters PhD., RnDr. Radimu Perlínovi a Mgr. Danielu Markovi, M.A., PhD. za zdrojovou literaturu, prof. PhDr. Janu Císaři Csc. za jazykovou korekturu a Ing. Martinu Jarníkově za technickou pomoc.

Prohlašuji, že jsem tuto práci sepsal samostatně. Všechny použité zdroje jsem uvedl a v textu řádně vyznačil.

15. května 2006

Filip Capanda v.r.

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Capanda', written in a cursive style.

Obsah

Úvod.....	5
1. Strukturální fondy v Evropské unii.....	8
1.1. Všeobecný rámec.....	8
1.2. Typy rozdělovacích systémů	12
1.3. Otázka efektivity Strukturálních fondů.....	13
1.4. Noví členové a strukturální fondy.....	15
1.4.1. Přípravy na přijetí	15
1.4.2. SF a regionální reformy.....	16
1.4.3. Problémy reálného fungování regionálních samospráv.....	16
2. Strukturální fondy v České republice.....	18
2.1. Historie mechanismu.....	18
2.2. Řízení Rámce podpory společenství v České republice	20
2.3. Průběh podání žádosti	22
3. Metoda výzkumu	25
3.1. Region soudržnosti NUTS II. Střední Čechy.....	25
3.2. Společný regionální operační program.....	26
3.3. Vytyčení zkoumaných subjektů a postupu výzkumu.....	27
4. Výzkum	30
4.1. Základní výzkum pro region Střední Čechy	30
4.2. Analýza jednotlivých opatření.....	32
4.2.1. Priorita 2 – Regionální rozvoj infrastruktury.....	32
4.2.1.1. Opatření 2.1.	33
4.2.1.2. Opatření 2.2.	35
4.2.1.3. Opatření 2.3.	36
4.2.2. Priorita 3 – Rozvoj lidských zdrojů v regionech	36
4.2.2.1. Opatření 3.1.	37
4.2.2.2. Opatření 3.2.	38
4.2.2.3. Opatření 3.3.	38
4.2.3. Priorita 4 – Rozvoj cestovního ruchu	39
4.2.3.1. Opatření 4.1.	40
4.2.3.2. Opatření 4.2.	41
4.3. Shrnutí výzkumu	43
5. Projekt „Strukturální fondy“ Transparency international	44
Závěr	46
Summary	49
Seznam použitých zkratk	51
Seznam použité literatury	52
Seznam příloh	55
Přílohy	56

Úvod

Myšlenka solidarity je jedním ze základních principů Evropské unie. Podpora slabších a méně rozvinutých regionů jakožto součást evropské politiky získala konkrétní podobu díky strukturální politice. Její základní myšlenka je jednoduchá. Velmi výstižně ji vystihuje portál Evropské unie následovně: „EU je sice jednou z nejvíce prosperujících oblastí světa, mezi 250 regiony Evropské unie však stále existují nápadné rozdíly v příjmech a příležitostech. Příčinou může být nedostatečný rozvoj některých regionů, ekonomický úpadek nebo poloha na okraji Unie. Regionální politika je nástrojem finanční solidarity i významným faktorem hospodářské integrace¹.“

Základním principem SF je jinými slovy *vyrovnávání disparit mezi nerovnoměrně vyspělými oblastmi Evropské unie (politika koheze)*. V mé práci bych se rád zaměřil právě na tento aspekt fungování SF.

Takto široce definované téma je však na čtyřiceti stránkách zcela nezpracovatelné. Byl jsem proto nucen je výrazně omezit a konkretizovat. Moje základní otázka zněla: „Jakým způsobem jsou v ČR naplňovány principy HSS? Je některá skupina žadatelů o dotace ze strukturálních fondů omezena v možnosti jejich využití?“. V projektu jsem toto téma ještě zkonkretizoval na sledování určité skupiny žadatelů a sice *obce*. Proč?

Ve svém okolí jsem se mnohokrát setkal se stížnostmi na adresu SF, především od starostů menších obcí, kteří se přes stohy papírů, silnou byrokracii a nepřehledný systém výzev, nebyli schopni k penězům ze SF dostat, ačkoliv tyto finance jsou určeny i jim.² V původní verzi projektu jsem plánoval prozkoumat čerpání obcí v celé ČR. Avšak během sběru dat a praktického výzkumu jsem zjistil, že není v mých silách tak širokou oblast pokrýt. Byl jsem proto nucen se ještě více specializovat. Za oblast svého výzkumu jsem zvolil region soudržnosti Střední Čechy a oblast SF tzv. SROP (Společného regionálního operačního programu). Důvody k volbě tohoto regionu byly čistě pragmatické. Veškeré úřady a osoby činné

¹ http://europa.eu/pol/reg/index_cs.htm - Portál Evropské unie, 13.5.2006

² Snad jsou tyto peníze určeny více menším a méně rozvinutým regionům, v intencích politiky koheze, než soukromým firmám a vzkvétajícím urbanizovaným oblastem.

ve správě regionu Střední Čechy se nacházejí v místě mého bydliště. Důvodem pro volbu SROP bylo, že podporuje především aktivity, jejichž realizace z hlediska platné české legislativy *spadá do působnosti obcí* nebo krajů. Jedná se tedy o operační program, jehož finální příjemce je předmětem mého zájmu.

Po důkladném zvážení jsem tedy svou úvodní otázku formuloval následovně: „*Byly v procesu žádání o podporu ze SF, ze SROP v regionu Střední Čechy úspěšnější větší obce než obce menší?*“³ Pokud odpověď na ni bude kladná, znamenalo by to, že záměry politiky HSS⁴ nejsou ve zkoumané oblasti uspokojivě plněny, neboť *menší obce, které v regionu často nejsou ani plynofikovány*⁵ a rozhodně tak patří mezi zaostávající součásti regionu, by rozhodně měly patřit mezi příjemce pomoci ze SF spíše než vybavené větší obce. Strukturální politika je přeci především politikou koheze (tzn. *vyrovnávání disparit*) a pokud se má region rozvíjet v tomto duchu, nemělo by se počítat především s jeho nejslabšími částmi? V takové optice potom nelze na problém pohlížet jako na trivialitu. Nelze říci, že větší obce potřebují logicky více peněz a není se proto čemu divit, že víc čerpají. Tato neopodstatněná teze by v systému SF měla být zcela eliminována a distribuce financí by měla být nastavena tak, aby se k nim dostaly především ty slabší složky dané oblasti. Pokud tomu tak není, nefunguje systém podle původního zadání koheze a tedy nefunguje správně.

Výše zmíněnou konečnou verzi otázky chci zodpovědět pomocí analýzy všech projektů SROP, přijatých v programovacím období 2000-2006 (resp. 2004-2006 pro ČR) v regionu Střední Čechy. Je nabíledni, že při tomto typu výzkumu *bude záležet na volbě sledovaných proměnných, metodě výzkumu a zhodnocení závěrečného výzkumu*. Budu se snažit nastavit tyto parametry co nejobjektivněji, aby výsledek co nejvýstižněji odpověděl na výše položenou otázku.

³ Větší obce myslím ty nad 3000 obyvatel, menší ty pod 3000 obyvatel. Bližší vysvětlení viz. Kapitola 3.3.

⁴ Tj.: „Snižování rozdílů v rozvoji jednotlivých regionů a nerovností v blahobytu občanů. Prostřednictvím této politiky chce Unie přispět k rozvoji zaostávajících regionů, k restrukturalizaci průmyslových oblastí, které se ocitly v obtížné situaci, k ekonomické diverzifikaci venkovských oblastí, kde je zemědělství na ústupu, či k revitalizaci zanedbaných městských čtvrtí.“ (MMR ČR, Fondy EU, Glosář základních pojmů, Praha: Odbor vnějších vztahů MMR ČR 2005b, str. 20)

⁵ ČSÚ Krajská reprezentace Středočeský kraj, Statistická ročenka Středočeského kraje 2005, 13-211-5, Praha ČSÚ 2005

Postup práce jsem zvolil následující:

V *první kapitole* popíšu obecné principy strukturální politiky EU jako celku. Budu postupovat od nejobecnějších principů ke konkrétním problémům a úskalím, které strukturální politika za dobu své existence přinesla. Nejprve v celé EU, následně (od kapitoly 1.4.) se zaměřím na státy, které vstoupily do EU k 1.květnu 2004.

Druhá kapitola se přenese do České republiky, kde nejprve stručně popíše historii zavádění strukturální politiky, aby následně prozkoumala, jak je současný systém přijímání žádostí o dotace ze SF nastaven. Druhá kapitola zároveň uzavře teoretickou část mé práce, snažící se odhalit architekturu a povahu současného stavu SF.

Ve *třetí kapitole* se zaměřím na podrobné vysvětlení průběhu výzkumu. Blíže popíšu region Střední Čechy a obecně fungování SROP. Na konci kapitoly potom přesně vymezím proměnné, které budu ve vlastním výzkumu sledovat a způsob, jakým s nimi budu zacházet.

Čtvrtá a nejrozsáhlejší kapitola se bude týkat samotného výzkumu. V něm budu podrobně analyzovat fungování SROP v dané lokalitě a opatření a připojím krátké shrnutí.

Pátá kapitola bude potom čerpat především z projektu Transparency International v ČR zaměřeného na slabiny SF v ČR. Tato kapitola se pokusí alespoň nastínit, kde leží důvody případné disparity čerpání, kterou se zabývá kapitola čtvrtá, neboť na autonomní průzkum této otázky nebude dostatek prostoru.

Zdroje, které budu používat ve své práci pochází: a) Z univerzitní knihovny a informačních databází, které jsou na fakultě k dispozici. S jejich dostupností jsem neměl problém. O jejich objektivitě nepochybuji. Tato kategorie zahrnuje jak knižní výtisky, tak periodika. b) Z internetu. Veškeré takto získané informace budu čerpat z relevantních stránek, zřizovaných důvěryhodnými institucemi (a to především z MMR, či z regionálních úřadů). c) Ze státních institucí (to se týká především pramenů) a z Českého statistického úřadu.

Na závěr tohoto úvodního slova, bych rád upozornil, že takto vymezené téma dosud nebylo zpracováno. Její závěr proto bude vycházet téměř výhradně z fakt, pocházejících z primárních zdrojů.

1. Strukturální fondy v EU

1.1. Všeobecný rámec

Politika Hospodářské a sociální soudržnosti (HSS) je oblastí působení EU, do které hned po zemědělství přitéká nejvíce peněz z celoevropského rozpočtu. Jejím cílem je snižování rozdílů v rozvoji jednotlivých regionů a nerovností v blahobytu občanů. Prostřednictvím této politiky chce Unie přispět k „rozvoji zaostávajících regionů, k restrukturalizaci průmyslových oblastí, které se ocitly v obtížné situaci, k ekonomické diverzifikaci venkovských oblastí, kde je zemědělství na ústupu, či k revitalizaci zanedbaných městských čtvrtí.“⁶ Za tímto účelem je v rozpočtové perspektivě 2000-2006 uvolněno 195 miliard EUR.⁷ Strukturální fondy (SF) jsou hlavním nástrojem distribuce financí určených pro politiku HSS. Ty se potom soustřeďují na určité, předem definované oblasti a přispívají tak k dosažení tzv. prioritních cílů pro každé programovací období. V tom současném (2000-2006) se na základě nařízení Rady ministrů 1260/1999, o obecných ustanoveních strukturálních fondů⁸ finanční nástroje zaměřují na dosažení tří prioritních cílů:

- **Cíl 1 - podpora zaostávajících regionů.**

Příjemci financí pro Cíl 1 jsou regiony, jejichž hrubý domácí produkt nepřesahuje 75% unijního průměru, odlehlé regiony a řídce zalidněné regiony. Tato oblast bude z kapacitních důvodů výlučným působením mého výzkumu.

- **Cíl 2 – Podpora strukturálně postižených regionů**

Všechny oblasti, které nespádají pod Cíl 1 a které dlouhodobě vykazují vysokou míru nezaměstnanosti, kriminality, nedostatečnou úroveň školství nebo životního prostředí

⁶ MMR ČR, Fondy EU, Glosář základních pojmů, Praha: Odbor vnějších vztahů MMR ČR 2005b, str. 20

⁷ http://www2.euroskop.cz/data/index.php?p=detail&cid=40542&h_kat_id=5065&id=5100&kap_id=110838 - zřizovatel: Úřad vlády ČR, 13.5.2006 (částka bez předvstupních nástrojů)

⁸ Zastoupení Evropské komise v České republice: Nařízení Komise (ES) č. 448/2001, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) č. 1260/1999, pokud jde o postup při provádění finančních oprav u pomoci poskytované ze strukturálních fondů, březen 2001, <http://www.evropska-unie.cz>

- **Cíl 3 – Podpora přizpůsobení a modernizace politik a systémů vzdělávání, školení a zaměstnanosti**

Snížení nezaměstnanosti prostřednictvím rekvalifikace, vzdělávání a školení.

Kromě výše zmíněných Cílů spadají do SF tzv. *Iniciativy společnosti*, což jsou podpůrné nebo akční programy, které ve speciální problémové oblasti doplňují opatření strukturálních fondů EU.⁹ Mezi ně patří:

- INTERREG III.
- URBAN II.
- LEADER+
- EQUAL

Dále tzv. *Inovační akce*, které se zaměřují na zlepšování kvality pomoci ze strukturálních fondů s pomocí nových postupů (především na teoretické úrovni). *Technická pomoc* je doplňkovým finančním schématem, který financuje opatření pro přípravu, monitorování, hodnocení a kontrolu provázející procesy v rámci SF.

Jako autonomní součást systému působí tzv. *Fond soudržnosti* neboli Kohezní fond. Ten přispívá k financování projektů v oblasti životního prostředí a celoevropských (nadmárodních) dopravních sítí. Fondem soudržnosti je peněžní fond určený pro pomoc členským zemím, jejichž HDP na obyvatele nepřesahuje 90% průměru EU. Fond se specificky nezaměřuje na regionální politiku. Pomoc z tohoto fondu je však komplementární k pomoci, kterou regionům poskytují SF.¹⁰

Nakonec je třeba ještě zmínit *Podporu sektoru rybolovu*, specializující se na oblasti mimo Cíl 1. a snažící se dosáhnout udržitelné rovnováhy v této oblasti, ale také podpořit konkurenceschopnost firem v odvětví

Celá regionální politika EU je koncipovaná na komunitárním principu. To v praxi znamená, že její realizace je plně v kompetenci

⁹ http://www2.euroskop.cz/data/index.php?p=detail&cid=39638&h_kat_id=5493&id=5052&kap_id=114852 - zřizovatel: Úřad vlády ČR, 13.5.2006 (částka bez předvstupních nástrojů)

¹⁰ MMR ČR, Fondy EU, Glosář základních pojmů, Praha: Odbor vnějších vztahů MMR ČR 2005b, str. 17

členských států. Unie působí pouze jako koordinátor a harmonizátor. Díky takovému přístupu (je do značné míry odpovídající systému subsidiarity, jakožto základnímu principu EU) má každý členský stát možnost vytvořit svůj vlastní systém přerozdělení evropských financí, jenž by co nejlépe odpovídal tradici jeho regionálního uspořádání a míře centralizace. V případě deseti nových kandidátských zemí byly díky tomu strukturální fondy, jakožto páteř regionální politiky EU, významným činitelem v oblasti reformy státní správy¹¹.

Ačkoliv ve způsobu rozdělování existuje značná míra autonomie, je politika HSS založena na určitých *principech*, které se odrážejí v programové a právní úpravě celého procesu poskytování pomoci.¹² Jsou to:

- **Princip partnerství**

Princip partnerství má dvě úrovně – vertikální a horizontální. Vertikálně zahrnuje úzkou spolupráci mezi Evropskou komisí a odpovídajícími orgány na národní, regionální a místní úrovni, určenými každým členským státem pro všechny etapy implementace opatření od přípravy až po realizaci. Na druhé straně se týká horizontální spolupráce mezi partnery na úrovni členského státu nebo regionu. Tím se spolupráce rozšířila i na orgány a osoby, které nejsou přímou součástí implementačních struktur (regiony, města, obce, vzdělávací instituce, soukromé subjekty apod.), aby bylo zajištěno, že se na konkrétním rozdělení prostředků budou podílet i samotní příjemci.¹³

- **Princip programování**

Tento princip znamená, že se pomoc realizuje na základě víceletých a víceoborových programů, pro které se zpracovávají programové dokumenty. Výsledkem je vzájemně integrovaný programový celek uskutečňovaný v dlouhodobějším horizontu, který se zaměřuje na dosažení stanovených cílů.

- **Princip monitorování a vyhodnocení**

¹¹ Více viz. např.: Irene McMaster, John Bachtler: *Implementing structural funds in the New member states: Ten policy challenges*, European policy research centre, Open Days Seminar, 12th October 2005

¹² MMR ČR, Průvodce fondy EU, Praha: Odbor vnějších vztahů MMR 2005a, str. 17

¹³ MMR (2005a), str. 17

Jedná se o průběžné sledování a vyhodnocování využívání prostředků ze zdrojů EU, a to ve všech fázích procesu (z hlediska věcného i finančního).¹⁴

- **Princip koncentrace**

Smyslem této zásady je soustředit nejvíc prostředků na prioritní oblasti strukturálních politik dané země a do regionů s nejvážnějšími problémy, avšak pouze na předem definované cíle. Účelem je realizovat menší množství větších projektů, od kterých se očekává největší přínos.

- **Princip adicionality**

Pomoc EU má doplňovat, respektive posilovat prostředky příjemce pomoci – musí se jednat o „prostředky navíc“ (nad rámec národních prostředků). Právě finanční zainteresování příjemce má vést k vyšší efektivitě a zodpovědnosti při využívání poskytnutých prostředků. Poměr mezi národními a unijními prostředky musí dosáhnout stanovené minimální hranice.

Samotné finance jsou potom spravovány systémem fondů, které se specializují na konkrétní tematickou oblast. Jsou jimi:

- **Evropský fond regionálního rozvoje**

Byl založen v roce 1975 a dodnes je objemem finančních prostředků největším fondem. Ze zdrojů ERDF jsou financovány projekty v regionech spadajících do Cílů 1 a 2.

- **Evropský sociální fond**

Založen v roce 1960 je hlavním nástrojem sociální politiky a zaměstnanosti EU. Pomoc ESF je zaměřena na nezaměstnanou mládež, dlouhodobé nezaměstnané a sociálně znevýhodněné skupiny a ženy v rámci všech 3 cílů regionální politiky EU.

- **Evropský orientační a záruční fond pro zemědělství**

Funguje od roku 1962 a z jeho zdrojů je financován rozvoj venkovských oblastí. EAGGF je rozdělen do dvou sekcí. Orientační sekce podporuje rozvoj venkova v souladu s Cílem 1, což se promítá

¹⁴ MMR (2005a), str. 17

do modernizace a racionalizace zemědělské výroby. Záruční sekce působí v oblastech vývozních kompenzací, stabilizací cen atp.

Toto jsou základní prvky evropského systému SF pro období 2000-2006, které slouží jako šablona pro členské státy, které si do ní následně mohou dle svých potřeb dosadit svůj specifický způsob přerozdělování. Díky této volnosti je podoba jednotlivých systémů různá a zřejmě i různě efektivní. Členské státy si určují jakým způsobem budou zasahovat do přerozdělování, mají pravomoc vytvářet implementační i monitorovací struktury a ve spojení se svou regionální administrativou tvoří prostředí pro distribuci evropských dotací. Nyní je na čase zaměřit se na praktickou podobu fungování systému. Začnu od jeho klasifikace.

1.2. Typy rozdělovacích systémů

Díky aplikační autonomii, se přístupy k SF jednotlivých zemí od sebe teoreticky mohou lišit. Základní principy však zůstávají podobné, založené na rámcovém doporučení EU¹⁵ (systém zprostředkujících orgánů, operačních programů atd.). Mechanismy lze v zásadě rozdělit podle zakotvení SF v rámci domácí politiky. Na jedné straně existují státy, v nichž je alokace evropských financí z velké části zároveň součástí státního aparátu. V tomto typu zemí nevznikají nové specializované instituce, jen je významně rozšířena kapacita pověřených ministerstev, regionálních administrativ či jiných orgánů kompetentních v oblasti strukturální politiky. Příkladem takových zemí může být Německá spolková republika, Španělsko nebo Rakousko.¹⁶ Na straně druhé leží země, které vytvořily nové orgány, zabývající se výhradně strukturální politikou v dané zemi. Mezi ně se řadí Belgie, Dánsko, Nizozemsko, Švédsko či Velká Británie. V některých zemích lze vyzorovat kombinaci obou metod (Francie, Finsko, Itálie)¹⁷. Jednotlivé přístupy mají své klady i zápory a jak už bylo řečeno, jejich podoba je do značné míry určována regionálním uspořádáním. V systému, sloučených státních a

¹⁵ <http://europa.eu/scadplus/leg/en/lvb/l60014.htm> - oficiální portál EU, 13.5.2006

¹⁶ Bachtler J., Taylor S. (2003), str. 10

¹⁷ Bachtler J., Taylor S. (2003), str. 10

evropských institucí (*Subsumed system*¹⁸) vzniká nebezpečí, že se SF musí více podřídít konceptu domácí politiky celé země na úkor politik regionálních. Systém je na druhou stranu méně administrativně náročný. Oproti tomu specializované instituce (*Differentiated systems* – Bachtler, Taylor, 2003) jsou flexibilnější ve vyhodnocování potřeb a inovací finančních alokací v dané zemi.¹⁹

Jiný přístup prezentovala Dr. Irene McMasters na konferenci pořádané Transparency International v Praze dne 24.4.2006. Toto rozdělení se odvíjí od způsobu přijímání projektů. Na jedné straně stojí systém „Ano/ne. Na druhé straně potom „proporční“ soutěživý systém, využívající expertních posudků na přidělení počtu bodů a následného výběru toho nejlepšího (nejlépe ohodnoceného).²⁰

Který z výše uvedených modelů je efektivnější či spravedlivější, je obtížné určit. Do značné míry to závisí i na jiných aspektech než je jeho klasifikace. Tím mám na mysli např. regionální strukturu, míru decentralizace v daném státě aj. Tyto konkrétní aspekty ponechám zatím stranou a popíšu problém efektivity SF obecně.

1.3. Otázka efektivity strukturálních fondů

Otázka celkové efektivity SF je sporná a velmi komplikovaná. Aby SF dosahovaly uspokojivých výsledků, měly by co nejlépe plnit záměry politiky HSS, zmiňované výše. Ty se týkají především tzv. koheze (eliminace výrazných ekonomických nerovností regionů). To by v praxi mělo znamenat, že chudší regiony budou z evropských financí těžit mnohem výrazněji než ekonomická centra (i z toho důvodu je nejvíce prostředků alokováno v rámci Cíle 1). Tento trend také potvrzuje „*Second Report on Economic and Social Cohesion*“ Evropské komise vydané v lednu 2001, zdůrazňující pozitivní konvergenční přínos SF²¹. Pohledem z druhé strany budiž práce

¹⁸ Bachtler J., Taylor S. (2003), str. 10

¹⁹ více: Taylor S., Bachtler J. and Rooney ML., *Implementing the New Generation of Programmes: Project Development, Appraisal and Selection*, IQ-Net Thematic Paper, 7(2), Glasgow: EPRC, University of Strathclyde 2000

²⁰ McMasters I., *Structural Funds: Improving Transparency and Accountability*, prezentace na konferenci - Seminář "Transparentní, efektivní a hospodárné využívání prostředků ze Strukturálních fondů EU", Transparency International v Praze dne 24. dubna 2006

²¹ Baun M., *EU regional policy and the candidate states: Poland and the Czech Republic*, European Integration, November 2001, Vol. 24 No. 3, s. 261-280, str. 263

Rodríguez-Poseho a Fratesiho²² (týkající se však výhradně Cíle 1). Podle ní je systém strukturálních fondů ve svém důsledku kontraproduktivní. Jejich teze vychází z empirického výzkumu, krátko- až dlouhodobého horizontu růstu HDP v jednotlivých regionech. Namísto toho, aby se v dlouhodobější perspektivě dosáhlo kýženého konvergenčního efektu, posílily ještě více bohaté regiony díky profitu z rozšířené infrastruktury a lepších podnikatelských příležitostí na celostátní úrovni. Slabé regiony spíše ztrácí svou konkurenceschopnost v důsledku sice štědrých, přesto však neefektivních dotací.

Další závažný problém, který může v důsledku podrýt celkovou důvěryhodnost a efektivitu SF byl nastíněn v časopise *Economist* 29.3.2003²³. Jeho základní tezí je, že subjekty nemusí nutně využívat strukturální fondy na své reálné potřeby. Pravděpodobnost, že budou čerpat z fondů na jakékoliv (klidně naprosto neopodstatněné projekty), jen aby něco čerpaly a získaly finanční výhodu, je vysoká. Takovému scénáři se EU snaží zabránit pečlivým výběrem financovaných projektů, monitoringem jejich průběhu a následnou evaluací. Je-li to však dostatečná pojistka proti jejich zneužití, zůstává neprokázané.

Na základě takových a mnoha dalších argumentů je nicméně jasnější, proč je proces čerpání SF tolik administrativně náročný. Zneužitelnost SF by v případě snížení institucionálně-administrativních kapacit byla vysoká, čemuž je pro uspokojivé plnění jejich záměrů třeba se vyhnout. Na druhé straně by však systém neměl rezignovat na své základní poslání, kterým je koheze. Pokud se zbyrokratizuje do té míry, že zabráni slabším subjektům s nižší administrativní výkonností v přístupu k těmto financím, je to cesta špatným směrem.

V tomto bodu se nachází jádro problému fungování SF. Jeho proporce je třeba nastavit vyváženě. Jak si s tímto problémem

²² Rodríguez-Pose A., Frateshi U., *Between Development and Social Policies: The Impact of European structural Funds in Objective 1 regions*, London School of Economics 2003, str. 97-113

²³ Midelfart-Knarvik K., *Drowning in a sea of structural funds?*, *The Economist* March 2003, Vol.366 Issue 8317, s. 47

poradili členové desítky nových států Evropské unie a potažmo tak i ČR?

1.4. Noví členové a strukturální fondy

1.4.1. Přípravy na přijetí

Mechanika čerpání SF je velmi složitou záležitostí, náročnou na koordinaci a administrativní kapacitu čerpajícího subjektu. V případě deseti nových členských států bylo proto v předvstupním období závažnou otázkou politiky HSS, zda nováčci budou schopni čerpat a to v intencích ekonomické koheze – tzn. zda jsou v těchto státech již vybudovány takové mechanismy, aby byl zajištěn efektivní přísun co největší části financí do nejchudších oblastí. Tato obava měla racionální zakotvení v negativní historické zkušenosti. Po přijetí Jednotného Evropského aktu r. 1988 následovala reforma SF vyžadující mj. reálné naplnění principu partnerství. Základ jeho aplikace leží v existenci kompetentních regionálních autorit²⁴, jejichž vybudování není samozřejmostí a vyžaduje určitý čas. Tento fakt nebyl na přelomu 90. let orgány EU dostatečně reflektován a díky tomu se převážná většina financí dostala do bohatších regionů disponujících dostatečnou kapacitou a prostředky pro co nejefektivnější využití SF, což se projevilo v rostoucím rozdílu mezi nejbohatšími a nejchudšími regiony.²⁵ Aby se EU tomuto problému v případě východní vlny rozšíření vyhnula, vytvořila a uvedla v provoz takzvané předvstupní nástroje. Ty byly určené pro kandidátské země, jak bylo navrženo Evropskou komisí, s cílem napomáhat jim při řešení konkrétních úkolů při zavádění *acquis communautaire*.²⁶ Vybudování institucionálních kapacit bylo vedlejším (i když žádaným) produktem těchto nástrojů, který nicméně sám od sebe nemohl vyřešit silně centralizovanou povahu regionální politiky zemí přistupující desítky.

²⁴ Baun M., *EU regional policy and the candidate states: Poland and the Czech Republic*, European Integration, November 2001, Vol. 24 No. 3, s. 261-280, str. 263

²⁵ Bailey D., L. De Propriis, *The 1988 reform of the European Structural Funds: entitlement or empowerment?*, Journal of European Public Policy 9:3, June 2002, Vol. 9 Issue 3, s. 408-428

²⁶ <http://www.strukturalni-fondy.cz/index.php?show=000010> - zřizovatel: MMR, 13.5.2006

1.4.2.SF a regionální reformy

Pro nové členské státy byly proto SF především výzvou pro sladění regionální politiky s mechanismy politiky HSS. S tímto úkolem si každý z nich poradil různě. Zatímco v Polsku byly sloučeny tzv. regiony soudržnosti (NUTS II) s 16 stávajícími vojvodinami, byl v Čechách zvolen přístup jiný. Okresní struktura z dob komunismu byla reformována až ke konci 90. let a to tak, že nebylo možné stávajících 14 krajů sloučit stejným způsobem jako v Polsku²⁷. Kraje navíc existovaly poměrně dlouhou dobu pouze na papíře.

Rozdrobená a velmi slabá regionální struktura dělala vrásky i jiným. Např. Slovinsku, které nemělo dlouhou dobu přesně vymezeny regiony NUTS II, stejně jako Estonsko a problémů podobného charakteru bychom našli ve celé EU mnoho. Obecným jevem je v zásadě bezproblémová konstrukce institucí na státní úrovni, v ostrém kontrastu s problémy zavádění institucí regionálních.²⁸ I přes značné obtíže se nakonec tento problém podařilo alespoň formálně vyřešit.

1.4.3.Problém reálného fungování regionálních samospráv

Nové členské státy sice dnes už mají regionální samosprávu odpovídající evropským standardům, je ovšem otázkou, do jaké míry je tato struktura skutečně funkční. Většinu pravomocí v strukturálních operacích si totiž stále nárokuje národní vláda. V jednotlivých fázích přijímání a rozdělování fondů (Plánování, Management, Implementace, Výtěžek)²⁹, participuje většinou právě ona jako rozhodující subjekt. Ve většině nových členských států, jsou regionální kapacity stále ve špatných politických, finančních a institucionálních pozicích, což limituje jejich možnosti participace na

²⁷ a to hlavně kvůli nedostatečné velikosti a četnosti obyvatel krajů.

²⁸ Bailey D., L. De Propriis, *EU structural funds, regional capabilities and enlargement: Towards multi-level governance?*, European Integration, July 2002, Vol. 24 No. 4, s. 33-324

²⁹ klasifikace viz.: McMaster I., Bachtler J.: *Implementing structural funds in the New member states: Ten policy challenges*, Open Days Seminar, závěry konference vydala: European policy research centre, 12. října 2005, str. 8

kohezní politice.³⁰ Jinými slovy: regionální struktura existuje, ale stále není uspokojivě funkční a převážná většina pravomocí tak leží na bedrech centrálních rozdělovacích orgánů. Řešit tento historicky podmíněný model není jednoduché. Snahy o výraznější pokrok v tomto směru lze pozorovat například u České republiky. Díky nastavení tzv. Společného regionálního operačního programu, dostaly obce, svazky obcí a kraje jedinečný nástroj k silnějšímu napojení do rozhodovacích procesů SF. Podobný model lze dále sledovat na Slovensku a v Maďarsku. Celkově je však politika HSS v nových členských státech orientována spíše centristicky.³¹

Jak bylo řečeno výše, skutečně bezproblémový chod strukturální politiky je dlouhodobým úkolem, vyžadujícím praktické zkušenosti. Předvstupní nástroje měly v tomto úkolu bezpochyby svůj podíl. Klíčovým obdobím je však až doba po rozšíření EU v květnu roku 2004. Dva uplynulé roky ukázaly, že nové členské státy mají při implementaci strukturální politiky EU mnoho problémů. Některé regiony, které mají bohaté praktické zkušenosti s předvstupními programy jsou na tom lépe (Moravskoslezský kraj, Slezsko atd.), jiné hůře. Je proto důležité, aby byl brán zřetel na dobře vyvinutý systém monitoringu a evaluace projektů, díky kterému se nabyté zkušenosti budou co nejlépe uplatňovat v následné praxi³².

³⁰ McMaster I., Bachtler J.: *Implementing structural funds in the New member states: Ten policy challenges*, Open Days Seminar, závěry konference vydala: European policy research centre, 12. října 2005, str. 8

³¹ McMaster I., Bachtler J. (2005), str. 8

³² McMaster I., Bachtler J. (2005), str 14-15

2. Strukturální Fondy v České republice

2.1. Historie mechanismu

Česká republika vstoupila do Evropské unie k 1. květnu 2004. Čerpání ze SF přitom mohlo probíhat již od počátku roku, společně s dobíhajícími předvstupními programy. Vzhledem k tomu, že nové země přistoupily uprostřed programovacího období 2000-2006, vstoupila ČR vlastně už do jeho poslední fáze.

Než přistoupím k popisu procesu, kterým se k současnému systému rozdělování SF ČR dostala, je třeba vymezit několik hlavních pojmů.

Strategický dokument číslo jedna pro získávání podpory ze SF je tzv. *Národní rozvojový plán (NRP)*. Je to vlastně prvotní, obecný náčrt celého systému. K jeho naplnění slouží a na jeho základě je potom vypracován *Rámec podpory společenství (RPS)*³³. Z tohoto dokumentu se potom vychází při tvorbě celého systému SF v dané zemi. RPS je jakési praktické ztělesnění kompromisního stanoviska o plnění politiky HSS v ČR, vyjednaného mezi EU a vládou ČR.

Struktura a obsah NRP vychází rovněž z legislativy EU a dalších dokumentů vydaných Evropskou komisí. Členské státy připravují rozvojový plán vždy pro jeden nebo více regionů tzv. NUTS II, které splňují kritéria zařazení pod Cíl 1 politiky HSS. Pro čerpání dotací v rámci Cíle 1 jsou v ČR způsobilé všechny regiony NUTS II., až na Prahu (kde HDP na obyvatel vysoce převyšuje limit 75% průměru EU).

NRP prošel od doby svého vzniku v roce 1999 několikanásobnou novelizací. První úpravu projednala vláda 5. ledna 2000 a přijala k němu usnesení č. 14/2000.³⁴ Další úpravy potom probíhaly na přelomu let 2000 a 2001. Aktualizované znění tohoto strategického dokumentu bylo projednáno 14. května 2001 a přijato usnesení č.

³³ Zastoupení Evropské komise v České republice: Rozhodnutí Komise ze dne 17/VI/2004, kterým se schvaluje rámec podpory Společenství pro strukturální pomoc Společenství v oblastech Cíle 1 v České republice, červen 2004, <http://www.evropska-unie.cz>

³⁴ <http://www.strukturalni-fondy.cz/rps/historie-projednavani-ramce-podpory-spolecenstvi> - zřizovatel: MMR, 13.5.2006

470/2001³⁵. Koncem června byl poté dokument předložen Evropské komisi k připomínkám.

V polovině února 2002 obdrželo Ministerstvo pro místní rozvoj k návrhu společné hodnocení Evropské komise, které se stalo základem pro další změny oproti původní verzi. Samotné základy implementačního systému pro podporu ze strukturálních fondů v ČR byly položeny usnesením vlády č. 102/2002³⁶ 23. ledna 2002. Vláda České republiky tímto usnesením rozhodla nejen o počtu připravovaných programových dokumentů pro čerpání strukturálních fondů ve zkráceném programovém období 2004 - 2006, ale i o určení platebního orgánu a řídicích orgánů programů, které budou vykonávat klíčové funkce v oblasti přípravy a řízení programů. Druhým podstatným momentem bylo přijetí usnesení vlády ČR č. 401/2002 ze dne 17. dubna 2002, které určilo vymezení obsahu operačních programů a vytvořilo tak základní podmínku pro eliminaci duplicit v aktivitách podporovaných jednotlivými operačními programy. V prosinci 2002 vláda ČR NRP schválila usnesením č. 1272/2002³⁷ ze dne 16. prosince 2002. Na počátku roku 2003 reagovala vláda na sílící doporučení Evropské komise týkající se snížení počtu připravovaných operačních programů a svým usnesením č. 149/2003³⁸ ze dne 12. února 2003 rozhodla o zahrnutí aktivit dosud připravovaného operačního programu Cestovní ruch a lázeňství do Společného regionálního operačního programu a o sloučení operačních programů Doprava a Životní prostředí do nového operačního programu Infrastruktura. V souladu s tímto usnesením a s doporučeními ex-ante hodnotitele byla připravena konečná verze NRP.³⁹

V rámci příprav na přijetí evropské regionální politiky bylo třeba spolu s legislativním zajištěním vytvořit i systém územního dělení

³⁵ Vláda ČR: Usnesení Vlády ČR č. 401/2002 o vymezení obsahu operačních programů, duben 2002, www.vlada.cz

³⁶ Vláda ČR: Usnesení Vlády ČR č. 102/2002 k dokončení přípravy dokumentů a určení řídicí a platebních orgánů pro využívání strukturálních fondů a Fondu soudržnosti EU, prosinec 2002, www.vlada.cz

³⁷ Vláda ČR: Usnesení vlády č. 1272/2002 o schválení Národního rozvojového plánu, prosinec 2002, www.vlada.cz

³⁸ Vláda ČR: Usnesení vlády č. 149/2003 o změně počtu operačních programů, únor 2003, www.vlada.cz

³⁹ <http://www.strukturalni-fondy.cz/rps/historie-projednavani-ramce-podpory-spolecenstvi> - zřizovatel: MMR, 13.5.2006

státu, který napomůže implementaci regionální politiky EU. Mělo se za to, že vzniklých 14 VÚSC (vyšších územněsprávních celků) dostatečně poslouží tomuto záměru, nicméně pro potřeby získání pomoci v rámci Cíle 1, do kterého spadají všechny VÚSC mimo Hlavního města Prahy, byl počet krajů shledán Komisí jako nadbytečný. Proto se vláda rozhodla v usnesení č. 70/1998 sloučit některé kraje ve větší celky a vytvořit osm tzv. *regionů soudržnosti*.⁴⁰ Jejich právní existence, funkce a orgány jsou zakotveny v §§ 15-17 zák. č. 248/2000 Sb.⁴¹, o podpoře regionálního rozvoje. Regiony soudržnosti NUTS II. jsou základní jednotkou v procesu rozdělování SF. Společně s NUTS III. jsou klíčem k zařazování jednotlivých regionů pod jednotlivé cíle. Jednotky NUTS I. jsou potom úrovně celých států.

2.2. Řízení Rámce podpory společenství v ČR

RPS, což je vlastně souhrnný název pro systém SF v České republice, obsahuje⁴²:

- *Řídící orgán podpory společenství*, kterým je Ministerstvo pro místní rozvoj. Ministerstvo pro místní rozvoj (MMR) bylo zřízeno s účinností od 1. listopadu 1996 zákonem č. 272/1996, kterým byla stanovena jeho působnost jako ústředního orgánu státní správy České republiky. Mimo jiné zajišťuje činnosti spojené s procesem zapojování územních samosprávních celků do evropských regionálních struktur.⁴³
- Jako poradní orgán pro efektivní řízení a koordinaci vznikl *Poradní výbor RPS* složený ze zástupců Řídících orgánů RPS, jednotlivých operačních programů a Platebního orgánu⁴⁴
- Dále byl ustanoven *Monitorovací výbor* (MV) RPS, jehož hlavním úkolem je sledování realizace RPS a schvalování případných změn tohoto dokumentu. Na základě svých pozorování schvaluje výroční

⁴⁰ www.strukturalni-fondy.cz - zřizovatel: MMR, 13.5.2006.

⁴¹ Parlament ČR, Zákon č. 248/2000 Sb. ze dne 29. června 2000 o podpoře regionálního rozvoje, červen 2000, www.psp.cz

⁴² grafické znázornění viz příloha č. 3

⁴³ <http://www.mmr.cz/index.php?show=001029> - zřizovatel: MMR, 13.5.2006

⁴⁴ MMR ČR, Průvodce fondy EU, Praha: Odbor vnějších vztahů MMR 2005a, str. 28

a závěrečnou zprávu o provádění pomoci ze strukturálních fondů EU, které odesílá EK. Členy MV jsou jednak zástupci Řídících orgánů OP a RPS (jehož zástupce MV také předsedá) a regionů a jednak zástupce Platebního orgánu. V MV je dále zastoupena řada podnikatelských a sociálních partnerů a dalších institucí (jako např. Hospodářská komora ČR, Agrární komora ČR, Svaz průmyslu a dopravy, nevládní neziskové organizace, organizace zaměstnavatelů a další). Jako pozorovatel se zasedání MV účastní i zástupce EK, který má však pouze poradní funkci.⁴⁵

- *Platebním orgánem* pro SF je v ČR Ministerstvo financí. V rámci jednotlivých OP potom fungují *platební jednotky*, které zprostředkovávají kontakt mezi Zprostředkujícím subjektem a platebním orgánem.
- *Operační program* (OP) je klíčový koncept vycházející z NRP. V ČR v současnosti dobíhá pět OP. Jsou to: OP průmysl a podnikání, OP Rozvoj lidských zdrojů, OP infrastruktura, OP Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství a Společný regionální operační program (SROP). Jak je z názvů patrné, jednotlivé OP se soustřeďují na různé oblasti podpory, různé příjemce a žadatele a jejich organizační struktura se proto od sebe může lišit. Do každého z nich plyne jiné množství financí, každý má jinou strukturu priorit a opatření,⁴⁶ každý jinak dělí své pravomoci mezi řídicí orgány a zprostředkující subjekty.

Dlouhodobým záměrem České republiky je dosáhnout stabilního růstu, který bude umožňovat postupné vyrovnávání ekonomické úrovně s průměrem zemí EU. Globální cíl NRP je možno definovat jako: udržitelný rozvoj založený na konkurenceschopnosti.⁴⁷

⁴⁵MMR (2005a), str. 28-29

⁴⁶ Priority a opatření jsou koncepty upřesňující směr alokace finance v rámci jednotlivých OP.

⁴⁷ ČR MMR, 2004-2006 Národní rozvojový plán, kolektiv pracovníků odboru integrace a strukturálních fondů, březen 2003, www.mmr.cz, str. 117

2.3. Průběh podání žádosti

V základu systému SF v České republice stojí *Řídící orgán RPS (ŘO)*, kterým je *Ministerstvo pro místní rozvoj*.⁴⁸ Je to nejvyšší orgán strukturální politiky v ČR, který se zabývá koordinací celého procesu. O stupeň níž jsou *řídící orgány* jednotlivých OP. Tyto instituce vyhlásí v intencích RPS spuštění *operačních programů* a stanoví termíny pro odevzdání projektových žádostí v jejich rámci. Tím nastaví základní kontury systému pro dané období (v tomto případě 2000-2006 resp. 2004-2006). Jako mezičlánek mezi samotným žadatelem a *řídícím orgánem OP (ŘOOP)* je ustanoven tzv. *Zprostředkující subjekt*. Tato instituce je zřizována řídicím orgánem. Jedná v rámci jeho odpovědnosti nebo provádí jménem ŘOOP činnosti týkající se *konečných příjemců*.⁴⁹

Zprostředkující subjekt koriguje proces žádání pomocí tzv. *projektových výzev*. Jejich úkolem je vlastně vyhlášení soutěže mezi jednotlivými příjemci/uživateli⁵⁰ a její soudcování. Zprostředkující subjekt je něco mezi rozhodčím a porotou v jednom. Udává pravidla čerpání a je součástí schvalovacího systému projektů.

Dalším mechanismem usměrňování finančních toků jsou tzv. *grantová schémata (GS)*, která má v rukou už pouze bližší určený příjemce. GS jsou typem skupinové žádosti o podporu určité širší, bližší specifikované oblasti. GS se používá v SROP a OP Rozvoj lidských zdrojů.

⁴⁸ Vláda ČR: Usnesení Vlády ČR č. 102/2002 k dokončení přípravy dokumentů a určení řídicí a platebních orgánů pro využívání strukturálních fondů a Fondu soudržnosti EU, prosinec 2002, www.vlada.cz

⁴⁹ *Konečným příjemcem* je veřejný nebo soukromý subjekt, který žádá řídicí orgán o příspěvek ze SF nebo Fondu Soudržnosti a přijímá prostředky z těchto fondů od platebního orgánu prostřednictvím platební jednotky (OP). V případě programů podpory ze SF podle čl. 87 Smlouvy o založení ES a v případě podpory poskytované subjekty jmenovanými členskými státy jsou konečnými příjemci subjekty, které podporu poskytují.

(MMR ČR, Fondy EU, Glosář základních pojmů, Praha: Odbor vnějších vztahů MMR ČR 2005b, str. 26)

⁵⁰ *Konečným uživatelem*, tj. příjemcem podpory, je subjekt, který realizuje projekt a přijímá prostředky ze SF od konečného příjemce. Je-li konečným příjemcem a konečným uživatelem tentýž subjekt, přijímá prostředky od platebního orgánu prostřednictvím platební jednotky (OP).

(MMR ČR, Fondy EU, Glosář základních pojmů, Praha: Odbor vnějších vztahů MMR ČR 2005b, str. 26)

Díky těmto dvěma nástrojům se určitá míra pravomocí ohledně distribuce financí ze SF delegují na nižší (v případě SROP regionální) stupeň. Zprostředkující subjekt s pomocí *projektových výzev* mohou korigovat finanční toky do různých oblastí tak, aby co nejlépe korespondoval se strategií nastíněnou v NRP.

Po přijetí přihlášky jsou projekty vloženy do Monitorovacího systému SF, kde jsou přezkoumány a v případě nálezu formální či obsahové chyby vráceny předkladatelům. Z projektů, které vyhovují, vyhotoví zprostředkující subjekt seznam předložených projektů.⁵¹

Pro hodnocení projektů jsou následně vytvořeny tzv. *hodnotitelská komise*, které posoudí projekty z odborného hlediska, a to v návaznosti na: 1. kritéria pro výběr projektů schválená monitorovacím výborem operačního programu, 2. kritéria uvedená v operačním programu, resp. programovém dodatku, 3. kvantifikované cíle opatření, 4. soulad s politikami ČR a ES. Na základě bodového ohodnocení, vytvořeného na základě těchto kritérií, sestaví návrh pořadí projektů vhodných k financování (short-list). Předkladatelé projektů mohou být během jednání hodnotitelské komise požádáni o doplnění dalších informací.⁵²

Poté se do hry opět vloží zprostředkující subjekt, který na základě bodového hodnocení všech hodnotitelských komisí sestaví seznam projektů a předloží je ke schválení řídicímu orgánu. Ten seznam podpořených projektů schválí, včetně navrhované alokace prostředků na jednotlivé projekty nebo ho vrátí Zprostředkujícímu subjektu k doplnění.

Zprostředkující subjekt informuje předkladatele projektů o rozhodnutí řídicího orgánu. Součástí této informace bude i návrh smlouvy s konečným příjemcem obsahující uvedení podmínek, za kterých je spolufinancování ze strukturálních fondů nabízeno. Následuje poslední fáze a sice: podepsání kontraktu mezi řídicím orgánem/zprostředkujícím subjektem a konečným příjemcem. Řídicí orgán předá jednotlivé smlouvy pro informaci platební jednotce a současně je zašle i platebnímu orgánu. Informace o podepsaných

⁵¹ MMR ČR, Průvodce fondy EU, Praha: Odbor vnějších vztahů MMR 2005a, str. 30

⁵² MMR (2005a), str. 30

smlouvách budou řídicím orgánem vloženy do monitorovacího systému programu.⁵³

Celkově je možno říci, že je celý systém nastaven spíše centralisticky. Na vrcholku pomyslné pyramidy stojí MMR, které společně s Bruslem určí linii, kterou se bude dané programové období ubírat. Toto vymezení vtělené v NRP a vykonávané pomocí RPS je pro systém zcela určující. V rámci tohoto vymezení potom fungují určitá decentralizační opatření, která realizují orgány na nižším stupni-tzn. zprostředkující/řídicí. Jsou to právě ony, které mají s žadateli a příjemci podpory bezprostřední kontakt. Zprostředkující orgán je tvůrcem veškeré administrativy, s kterou se žadatelé a příjemci setkávají. Je to subjekt, pro nějž je klíčový monitoring dané oblasti, aby mohl následně co nejpřesněji vytyčit konkrétní podobu. Tak se daný operační program může ubírat v Bruselu vytyčeným směrem.

Problém, na který bych rád na dalších stránkách rád poukázal, je skryt právě v kontaktu mezi zprostředkujícím orgánem a žadatelem/příjemcem. Každý OP má svůj zprostředkující orgán, který může sloužit více OP najednou. Každá vyhlášená projektová výzva (vyhlašována až třikrát do roka) má vlastní manuál pro příjemce/žadatele, který nemá dvacet stránek, ale stránek sto. Každý projekt musí obsahovat množství příloh, jejichž rozsah je enormní. Každá platba žadateli/uživateli probíhá až určitý čas po realizaci projektu, čímž vzniká nutnost hledání dodatečných (ne-malých) zdrojů.

Především tyto faktory pravděpodobně vedou k obrovské administrativní náročnosti v procesu žádání o příspěvky ze SF, což je potencionálně nejvýznamnější aspekt zabraňující menším obcím v plnohodnotném přístupu k dotacím ze SF⁵⁴. Je-li tomu tak, se pokusím zodpovědět v následující části mé práce.

⁵³ MMR (2005a), str. 30

⁵⁴ Podrobněji se k problému přístupu k SF vrátím v 5. kapitole

3. Metoda výzkumu

Cílem mé práce je zjistit, zda jsou menší obce schopny plnohodnotně čerpat ze SF. Zmapovat celou oblast SF v České republice by byl však velice náročný projekt, pro který ve své bakalářské práci nemám dostatek prostoru. Rozhodl jsem se tedy své téma zúžit pouze na region NUTS II., Střední Čechy a zaměřit se na čerpání ze Společného regionálního operačního programu (SROP).

3.1. Region soudržnosti NUTS II. Střední Čechy

Pro svůj výzkum jsem si vybral region Střední Čechy. Nevedla mě k tomu žádná specifická pohnutka, snad jen nejmenší vzdálenost od místa bydliště a díky tomu snazší dostupnost ke Krajskému úřadu a dalším institucím tohoto regionu.

Střední Čechy zaujímají svou plochou 14,0 % území a sídlí v nich 1 144 072 obyvatel, což je 11,2 % obyvatel České republiky⁵⁵. Hospodářský potenciál, měřený hodnotou HDP na osobu je 253 912 Kč⁵⁶, což je v celorepublikovém měřítku spíše horší průměr. Výše HDP vykazovaná v regionu je ovšem do značné míry ovlivněna vysokým dojížděním za prací do Prahy (více než 100 000 pracovníků denně⁵⁷), v přepočtu na 1 pracovníka by naopak úroveň HDP v tomto regionu byla po Praze druhá nejvyšší v celé ČR. Zejména území přiléhající k hlavnímu městu Praha jsou výrazně pozitivně ovlivněna jejím rozvojem (nízká míra nezaměstnanosti), pozitivní význam mají zahraniční investice (např. automobilový průmysl v Mladé Boleslavi a nyní rovněž v Kolíně). Na druhé straně však tato skutečnost ovlivňuje potřebu rozvoje infrastruktury (zejména železniční i silniční síť).⁵⁸ Region Střední Čechy je jediný v České republice, jehož hranice se překrývají se správními hranicemi jediného kraje (Středočeského). Nachází se zde dohromady 1146 obcí.

⁵⁵ ČSÚ Krajská reprezentace Středočeský kraje, Statistická ročenka Středočeského kraje 2005, 13-211-5, Praha ČSÚ 2005

⁵⁶ ČSÚ Krajská reprezentace Středočeský kraje (2005)

⁵⁷ ČSÚ Krajská reprezentace Středočeský kraje (2005)

⁵⁸ ČSÚ Krajská reprezentace Středočeský kraje (2005)

3.2. Společný regionální operační program

SROP podporuje především aktivity, jejichž realizace z hlediska platné české legislativy *spadá do působnosti obcí* nebo krajů. Tím se tento program odlišuje od zbývajících operačních programů, které se zaměřují na realizaci opatření, jež jsou z hlediska české legislativy převážně v působnosti státu.⁵⁹ Do SROP je alokováno celkem 454,33 milionů EUR, což představuje 31,24% financí⁶⁰ plynoucích do všech operačních programů a je tak „nejbohatším“ ze všech OP vůbec. Program má následující strukturu:

Páteřním systémem SROP jsou (jako u všech ostatních OP) tzv. priority. Prioritou je definována cílová oblast pomoci, která se bude prostřednictvím OP realizovat a která vychází z celkové strategie regionální a strukturální politiky EU, potažmo NRP ČR. Každá priorita se člení na jedno či více opatření, která se dále mohou dělit na podopatření. Podpora v rámci SROP bude poskytována ze dvou fondů, a to z Evropského fondu regionálního rozvoje (ERDF) a Evropského sociálního fondu (ESF). Konstrukce SROP je následující⁶¹:

1. Regionální podpora podnikání

1.1. Podpora podnikání ve vybraných regionech

2. Regionální rozvoj infrastruktury

2.1. Rozvoj dopravy v regionech

2.1.1. Regionální rozvoj dopravní infrastruktury

2.1.2. Rozvoj dopravní obslužnosti v regionech

2.2. Rozvoj informačních a komunikačních technologií v regionech

⁵⁹ <http://www.strukturalni-fondy.cz/srop> - zřizovatel: MMR, 13.5.2006

⁶⁰ Parvonič M., *Hrozby a příležitosti strukturálních fondů v ČR*, Praha: Transparency International – Česká Republika 2005, str. 8

⁶¹ viz.: <http://www.strukturalni-fondy.cz/srop> - zřizovatel: MMR, 13.5.2006

2.3. Regenerace a revitalizace vybraných měst

3. **Rozvoj lidských zdrojů v regionech**

3.1. Infrastruktura pro rozvoj lidských zdrojů v regionech

3.2. Podpora sociální integrace v regionech

3.3. Posílení kapacity místních a regionálních orgánů při plánování a realizaci programů

4. **Rozvoj cestovního ruchu**

4.1. Rozvoj služeb cestovního ruchu

4.1.1. Podpora nadregionálních služeb cestovního ruchu

4.1.2. Podpora regionálních a místních služeb cestovního ruchu

4.2. Rozvoj infrastruktury pro cestovní ruch

4.2.1. Podpora nadregionální infrastruktury ČR

4.2.2. Podpora regionální a místní infrastruktury ČR

5. **Technická pomoc**

5.1. Technická pomoc pro SROP

5.2. Technická pomoc pro CSF

3.3. **Vytyčení zkoumaných subjektů a postupu výzkumu**

Abych mohl výzkum provést, bylo třeba nejprve vymezit pojem menší obec. Definice tohoto pojmu je zcela klíčová pro vyvození co nejobjektivnějších závěrů. Rozhodl jsem se rozdělit počet obyvatel v regionu podle hranice 3000 obyvatel. To mi zajistí rozdělení obyvatel v poměru 48,5% v menších obcích ku 51,5% větších obcí. Docílím tak rozdělení obyvatelstva na dvě přibližně stejné skupiny.

Menší obec budiž podle tohoto rozdělení taková, která má k listopadu 2005 (což je datum vydání poslední Statistické ročenky

pro Středočeský kraj⁶²) méně než 3000 obyvatel. *Větší obec* necht' je taková, která má obyvatel více než 3000. Takto vymezené veličiny obývá v regionu Střední Čechy v případě *větších obcí* 589 298⁶³. Obyvatel v 60 obcích, v případě *menších obcí* obyvatel 554 774 ve 1086 obcích. *Sdružení obcí-mikroregion* (mikroregion) je potom dobrovolný útvar, skládající se z několika (většinou) menších obcí za účelem dosažení společného cíle. Na území Středočeského kraje existuje 110 mikroregionů, mezi které jsou započítány jak svazky obcí tak sdružení obcí, které byly založeny podle Občanského zákoníku⁶⁴. Mikroregion chápu jako prostředek menších obcí, jak vytvářet *autonomní administrativní tělesa* skupin menších obcí, schopných se co nejefektivněji sdružovat za účelem čerpání ze SF. Rozhodl jsem se je pro autonomní administrativu ve vztahu k SF vymežit jako jednotlivou kategorii, a to i přesto, že co do obyvatelstva jsou vlastně podskupinou veličiny menší obec.⁶⁵ Ve shrnutí výzkumu (Kapitola 4.3.) ovšem projekty mikroregionů přičtu k projektům menších obcí, abych tak docílil rozdíl čerpané částky podle počtu obyvatel regionu.

Ostatní subjekty, které nejsou předmětem mého zájmu, ale přesto do výzkumu vstoupí, jsou ti žadatelé, kteří jsou buď: a) soukromými subjekty (živnostníci, společnosti s ručením omezením, akciové společnosti), b) Nevládní neziskové organizace (NNO) (charity, občanská sdružení) a c) Středočeský kraj⁶⁶. Z výzkumu zcela vypouštím prostředky uvolněné v rámci technické pomoci, neboť jejich zaměření je mimo oblast pomoci regionu a má pro můj záměr proto nulovou vypovídací hodnotu. Příklad založení organizace

⁶² ČSÚ Krajská reprezentace Středočeský kraje, Statistická ročenka Středočeského kraje 2005, 13-211-5, Praha ČSÚ 2005

⁶³ Větší obce neznamenají nutně města.

⁶⁴ <http://www.risy.cz/index.php?pid=202&sid=1020&mid=348> - Portál regionálních informačních serverů, zřizovatel: Centrum pro regionální rozvoj, 13.5.2006

⁶⁵ V mikroregionech, žádajících o podporu ze SROP v regionu Střední Čechy se nenachází ani jedna obec nad 3000 obyvatel. (viz.: <http://www.risy.cz/index.php?pid=202&sid=1020&mid=348> - Portál regionálních informačních serverů, zřizovatel: Centrum pro regionální rozvoj, 13.5.2006 a program ELZA – SROP – 6. výzva pro individuální projekty – program ke stažení na www.strukturální-fondy.cz - zřizovatel MMR, 13.5.2006)

⁶⁶ Vzhledem k rozsahu své práce nemohu tuto položku uspokojivě zahrnout. Budu tedy předpokládat, že užitek z fondů, čerpaných krajem budou mít všechny obce stejný.

obcemi za účelem čerpání ze SROP se mi nepodařilo nalézt ze všech přijatých projektů ani jeden.⁶⁷

S pomocí informací, které poskytlo Ministerstvo pro místní rozvoj (MMR) a programu MONIT se poté pokusím sestavit kompletní přehled již přijatých projektů. Vzhledem k tomu, že finanční perspektiva EU na léta 2000-2006 právě dobíhá, je nepravděpodobné, že by byl výsledek významným způsobem ovlivněn ve zbývajícím čase. Informace z programu MONIT⁶⁸, které jsem obdržel od MMR dne 21.4.2006 budu doplňovat informacemi od Českého statistického úřadu z loňské statistické ročenky pro Středočeský kraj. Další zdrojové informace, týkající se především mikroregionů budu brát od Ústavu územního rozvoje ČR a z Portálu regionálních informačních serverů

Průběh výzkumu bude následující.

1. Po zkompletování údajů o všech projektech SROP, přijatých v rámci území NUTS II. Střední Čechy, se zaměřím nejprve na Základní výzkum (kapitola 4.1.) neboli *porovnání četnosti přijatých projektů podle skupiny, ze níž jednotlivé projekty pochází*. Středem zájmu bude podíl projektů přijatých v rámci menších a větších obcí. Ve Středočeském kraji žije dohromady 1 144 072 obyvatel v celkem 1146 obcích. Z toho 554 774 v 1086. menších obcích a 589 298 v 60. obcích větších

Vzhledem k tomu, že SROP má sloužit k celkovému rozvoji regionu a ne primárně jeho urbanizovaných oblastí, měl by být poměr přijatých projektů mezi těmito dvěma subjekty zhruba na stejné úrovni.

2. Dále budu srovnávat *částku* přislíbenou větším a menším obcím (byla-li částka již vyčerpána, není předmětem mého zájmu).

⁶⁷ Ačkoliv tato možnost existuje (MMR ČR, Průvodce fondy EU, Praha: Odbor vnějších vztahů MMR 2005a)

⁶⁸ Softwarová aplikace MONIT slouží k automatizovanému zpracování evidence a vyhodnocení námětů projektů, sledování finančního a věcného plnění projektů (v průběhu jejich celého životního cyklu), uplatněných v rámci programů předstrukturálních a strukturálních fondů EU.

3. Potom se zaměřím na analýzu jednotlivých opatření⁶⁹ (kapitola 4.2.), a to opět podle počtu přijatých projektů a přislíbené sumy. Každou kapitolu uvedu *krátkým, obecným popisem opatření*. Následovat bude podrobnější rozbor pro region Střední Čechy. Tímto krokem chci zjistit, jak si subjekty vedly v jednotlivých oblastech, ale také poukázat na *možnou ospravedlnitelnost* výraznějšího čerpání jednoho subjektu na úkor jiného⁷⁰. V případě, že se takový případ vyskytne, budu ho muset ze závěru výzkumu vyloučit. Pokud se takových případů vyskytne více ve prospěch větších obcí, bude to znamenat *apriorní zvýhodnění* větších obcí na úkor menších. Pokud naopak bude více opatření nastaveno ve prospěch menších obcí a suma jimi čerpaná přesáhne sumu větších obcí, bude má původní otázka zodpovězena negativně.

4. Tyto informace nakonec zahrnu do celkového shrnutí (kapitola 4.3.) výzkumu a do závěru práce jako takové.

4. Výzkum

4.1. Základní výzkum pro Region Střední Čechy

Základní zdrojová tabulka, která mi byla zaslána od MMR (systém MONIT), a kterou jsem upravil pro potřeby výzkumu se nachází v příloze.

První část mého výzkumu se týká kvantitativního vymezení počtu přijatých projektů podle typu příjemce. Výsledky rozboru dat uvádím v Tabulce 1.⁷¹

⁶⁹ Zcela se vyhnu prioritě 5.- Technická pomoc, které nejsou určeny pro obce, ani pro jiný sledovaný subjekt.

⁷⁰ Například v opatření 2.1. je pravděpodobné, že budou větší obce čerpat větší sumu, protože menší obce nemusí vynakládat peníze na městskou hromadnou dopravu či na silniční obchvaty.

⁷¹ Do Základního výzkumu prozatím započítávám i prostředky uvolněné v rámci priority 1 (Regionální podpora podnikání). V Analýze jednotlivých priorit a opatření pracuji už pouze s prioritami 2-4. Prioritu 5 vypouštím i ze Základního výzkumu.

Počet přijatých projektů podle typu žadatele

Typ žadatele	Počet z Typ žadatele
živnost	3
a.s.	5
jiné	5
s.r.o	10
svazek obcí-mikroregion	10
kraj	13
menší obec	21
NNO	26
větší obec	31
Celkový součet	124

Tabulka 1

Z tabulky je patrné, že největší úspěšnost, v absolutním počtu žádostí prokazovaly větší obce. Menší obce měli potom nižší úspěšnost o deset projektů, mikroregiony byly úspěšné pouze v deseti případech. Typově projekty zhruba odpovídají prioritě, pod kterou spadají.

Co se týče finanční redistribuce prostředků SF, byla situace následující (viz. Tabulka 2). Největší finanční prostředky v tomto případě pohltil kraj. A to především v rámci opatření 2.1., kde vyčerpал 300 681 425 Kč na výstavbu a rekonstrukci mostních systémů a silnic. Druhými nejúspěšnějšími byly v tomto ohledu větší obce, kterým se podařilo čerpat částku ve výši 288 699 601,40 Kč. Menší obce výrazně zaostaly a s částkou 63 362 374,14 Kč se zařadily mezi dva typy soukromých subjektů (a.s. a s.r.o.). Ani při spojení s mikroregiony (46 535 303,00 Kč) se nedostanou na úroveň větších obcí. Částka čerpaná se v takovém případě rovná 109 897 677,14Kč.

Přiznaná částka podle typu žadatele

Typ žadatele	Výše dotace
živnost	8 050 000,00 Kč
jiné	30 470 957,80 Kč
svazek obcí-mikroregion	46 535 303,00 Kč
a.s.	58 448 015,00 Kč
malá obec	63 362 374,14 Kč
s.r.o	113 976 690,50 Kč
NNO	147 754 707,51 Kč
větší obec	288 699 601,40 Kč
kraj	407 909 301,50 Kč
Celkový součet	1 165 206 950,85 Kč

Tabulka 2

4.2. Analýza jednotlivých opatření

4.2.1. Priorita 2 - Regionální rozvoj infrastruktury

V Regionu Střední Čechy bude⁷² v rámci této priority vyčerpáno 603 949 529,03Kč, z toho 232 782 818,57Kč obcemi.⁷³

Region Střední Čechy má nejrozsáhlejší silniční síť v ČR.⁷⁴ To se týká silnic všech tříd i dálnic. Tato skutečnost je zaviněna především jeho umístěním v okolí Prahy. Opatření 2.1. má sloužit k dobudování infrastruktury, sloužící především *regionu* - ne hlavnímu městu, a to jak při budování silnic, tak při rozvíjení systémů městské hromadné dopravy.

⁷²V době psaní této práce nebylo jisté jestli všechny prostředky skutečně budou vyčerpány ve stanovené lhůtě. Jedná se tedy o *částku schválenou*, nikoliv proplacenou

⁷³ tzn. větší obce, menší obce i mikroregiony

⁷⁴ ČSÚ Krajská reprezentace Středočeský kraje, Statistická ročenka Středočeského kraje 2005, 13-211-5, Praha ČSÚ, 2005

Rozložení financí v prioritě 2.

Opatření	2.1.	2.2.
Menší obce	16 996 960,75 Kč	10 912 757,25 Kč
Mikroregiony	0,00 Kč	23 673 945,50 Kč
Větší obce	159 273 826,07 Kč	21 925 329,00 Kč
Ostatní	321 159 609,00 Kč	50 007 101,46 Kč
Celkový součet	497 430 395,82 Kč	106 519 133,21 Kč

Tabulka 3

4.2.1.1. Opatření 2.1. - Rozvoj dopravy v regionech

„Toto opatření integruje dva velké okruhy aktivit: podporu regionální silniční sítě (silnice II. a III. třídy, místní komunikace) a podporu rozvoje dopravní obslužnosti v obcích a regionech⁷⁶“

Podopatření 2.1.1 - Regionální rozvoj dopravní infrastruktury

Evidentním záměrem tohoto podopatření je doplnění OP Infrastruktura popř. projektů v rámci Fondu soudržnosti, tzn. výstavba funkčních propojení dálnic a silnic 1. třídy za účelem lepší dopravní obslužnosti regionu. Tyto větší komunikace jsou převážně majetkem kraje, takže projekty obcí slouží spíše jako jeho doplněk. Je proto na místě očekávat výrazně slabší aktivitu obzvláště menších obcí v rámci tohoto podopatření.

Podopatření 2.1.2. - Rozvoj dopravní obslužnosti v regionech

Toto podopatření je naopak směřováno přímo na obce a na svazky obcí a na zkvalitnění jejich lokální infrastruktury. To se netýká jenom rekonstrukce komunikací, ale také rozvoje MHD a případné dorovnávání jeho ztrátovosti, nákupu nových dopravních prostředků, zlepšení infrastruktury pro turismus či propojování hůře dostupných obcí s regionálními centry

V rámci *opatření 2.1.* byly větší obce úspěšnými řešiteli v deseti případech. Celková, jimi čerpaná částka se rovná 159 273 826,07Kč. Menší obce pak v osmi případech s čerpanou částkou 16 996 960,75Kč. Mikroregiony nebyly úspěšné ani v jednom případě.

⁷⁶ MMR ČR, Průvodce fondy EU, Praha: Odbor vnějších vztahů MMR 2005a, str. 81

Větší obce vyčerpaly v rámci tohoto opatření danou částku díky systémům městské a příměstské dopravy a nutnosti její obnovy, rekonstrukce či rozšíření (podopatření 2.1.1. – např.: CZ.04.1.05/2.1.00.1/0119, CZ.04.1.05/2.1.00.2/0394, CZ.04.1.05/2.1.00.3/1186 aj.). To se týká především rozličných dopravních terminálů a rekonstrukcí místních komunikací. Je třeba doplnit, že v regionu Střední Čechy je velká část obcí ve spádovém regionu hlavního města Prahy⁷⁷, která udržuje svou příměstskou dopravu z vlastních zdrojů. Další projekty větších měst se potom zaměřily na dobudování silniční sítě (podopatření 2.1.2.- CZ.04.1.05/2.1.00.5/3156, CZ.04.1.05/2.1.03.1/2072, CZ.04.1.05/2.1.00.5/3134, CZ.04.1.05/2.1.03.2/2718 aj.)

Veškeré projekty menších obcí v rámci opatření 2.1. se potom týkají rekonstrukcí místních komunikací (např.: CZ.04.1.05/2.1.03.1/2073, CZ.04.1.05/2.1.03.1/2075, CZ.04.1.05/2.1.03.1/2084, aj.), sloužících ať už dopravní obslužnosti dané obce, nebo rozvoje jejího průmyslu. V rámci opatření 2.1. nefiguruje ani jeden projekt mikroregionů, což je v případě podopatření 2.1.1 (*Regionální rozvoj dopravní infrastruktury*) v pořádku, neboť je určeno především pro kraj, popř. velké infrastrukturní projekty obcí.

Pro podopatření 2.1.2. je to naopak nestandardní. Projekt mikroregionu by pokryl větší oblast a mohl by si nárokovat větší finanční podporu než projekty malých obcí.

Rozhodl jsem se celou prioritu 2.1. do svého výzkumu *nebrat v úvahu*. Větší obce zde čerpají více peněz, protože náklady na jejich infrastrukturu, zajištění dopravní obslužnosti a rozvoj či rekonstrukce MHD jsou reálně vyšší a srovnání s menšími obcemi by bylo neobjektivní.

⁷⁷ http://www.czso.cz/xs/edicniplan.nsf/o/13-2105-05-v_letech_2000_az_2004-9_zaver - zřizovatel: Český statistický úřad, 13.5.2006

4.2.1.2. Opatření 2.2. - Rozvoj informačních a komunikačních technologií v regionech

„Opatření se zabývá především podporou investic v oblasti informačních a komunikačních technologií pro obyvatelstvo a pro regionální a místní veřejnou správu. Jeho součástí je podpora aktivit spojených s veřejným přístupem k internetu pro občany, mimo jiné v knihovnách, komunitních centrech, ve školách a se zajištěním IKT pro regionální a místní veřejnou správu.“⁷⁸

V regionu Střední Čechy užívá internet pravidelně (alespoň jednou týdně) 29,6%⁷⁹ obyvatel. V celorepublikovém měřítku (průměr 24,5%) je to lepší výsledek. Oproti například Praze, kde užívá internet pravidelně 42,8%, je to však žalostně málo. Opatření 2.2. dává možnost nízkou internetizaci Středních Čech napravit. Je určeno nepodnikatelským subjektům. Obce by ho mohly bohatě využít při zřizování veřejně přístupného internetu, kterého se jim zatím dostává jen v menší míře.

V opatření 2.2. byly větší obce úspěšné ve čtyřech případech, s čerpanou částkou 21 925 329Kč. Menší obce v šesti případech s čerpanou částkou 10 912 757,25Kč. Mikroregiony v šesti případech a částkou 23 673 945,50Kč.

Asi nejvýraznější projekt větších měst byl přijat od města Kladna (CZ.04.1.05/2.2.00.1/0093). Tento projekt byl oceněn částkou 19 393 067Kč. Ostatní projekty se týkaly vybudování veřejně přístupných internetových míst.

Menší obce si vedly co do počtu projektů v rámci tohoto opatření vcelku úspěšně. Ve všech případech se projekty týkaly zavádění internetu. Čerpaná suma však opět za většími obcemi pokulhávala. Jejich projekty se zaměřovaly výhradně na zavádění a zpřístupňování internetu v jejich rámci.

Spolupráce v mikroregionech fungovala co do výše čerpané sumy nejlépe. Projekty se opět týkaly internetizace dané oblasti.

⁷⁸ MMR ČR, Průvodce fondy EU, Praha: Odbor vnějších vztahů MMR 2005a, str. 82

⁷⁹ ČSÚ Krajská reprezentace Středočeský kraje, Statistická ročenka Středočeského kraje 2005, 13-211-5, Praha ČSÚ, 2005

4.2.1.3. Opatření 2.3. - Regenerace a revitalizace vybraných měst

„V rámci opatření budou podpořeny investiční projekty vybraných měst zkvalitňující jejich celkové životní prostředí a životní podmínky obyvatel. Projekty budou zaměřeny na regeneraci a revitalizaci upadajících městských center (např. historických) či postižených území měst (spojených např. s útlumem hospodářských nebo společenských aktivit). Opatření je přípravou na budoucí řešení problematiky měst v rámci pomoci ze strukturálních fondů v příštím programovacím období (od roku 2007).⁷⁹“

Pro toto opatření nebyl podle formy zpracovaných informací od MMR přijat ani jeden projekt.

4.2.2. Priorita 3 - Rozvoj lidských zdrojů v regionech

Z priority 3 bude celkem vyčerpáno 217 995 688,52Kč z toho 93 043 925,12Kč obcemi.

Nezaměstnanost je v regionu Střední Čechy na stabilně velmi nízké úrovni 5,4%⁸⁰. Toto číslo je však opět výrazně ovlivněno přítomností hlavního města uprostřed regionu. Je v zájmu všech obcí i mikroregionů, aby se snažily vytvářet nová pracovní místa i mimo hlavní město. Priorita 3 má k tomuto účelu sloužit. Projekty sociální integrace a celoživotní učení jsou dalším typem podporovaných projektů.

⁷⁹ MMR ČR, Průvodce fondy EU, Praha: Odbor vnějších vztahů MMR 2005a, str. 83

⁸⁰ ČSÚ Krajská reprezentace Středočeský kraje, Statistická ročenka Středočeského kraje 2005, 13-211-5, Praha ČSÚ, 2005

Finanční alokace v prioritě 3

Opatření	3.1.	3.2.
Menší obce	14 958 061,89 Kč	0,00 Kč
Mikroregiony	12 096 000,00 Kč	0,00 Kč
Větší obce	59 896 575,39 Kč	6 093 287,84 Kč
Ostatní	102 530 585,60 Kč	22 421 177,80 Kč
Celkový součet	189 481 222,88 Kč	28 514 465,64 Kč

Tabulka 4

4.2.2.1. Opatření 3.1. - Infrastruktura pro rozvoj lidských zdrojů v regionech

„Opatření bude zaměřené na podporu investičních projektů (spolufinancovaných z ERDF) v oblasti: aktivní politiky zaměstnanosti, celoživotního učení a sociální integrace. Tyto investice budou muset přispívat k rozvoji a ke strukturálním změnám v regionu a k vytváření nebo zachování trvale udržitelných pracovních míst.“⁸²

V opatření 3.1. byly větší obce úspěšné celkem v pěti případech při celkové částce 59 896 575,39Kč. Menší obce byly úspěšné ve třech případech se sumou 14 958 061,89Kč. V rámci tohoto opatření byla suma přiznána i jednomu projektu mikroregionu v hodnotě 12 096 000Kč.

Větší obce se ve svých projektech zabývaly rekonstrukcemi budov za účelem: vybudování vzdělávacích a rekvalifikačních center (CZ.04.1.05/3.1.00.1/0295), komunitního centra (CZ.04.1.05/3.1.00.3/1198) či jiných budov určených pro sociálně, či tělesně postižené.

V případě menších obcí je využití opatření 3.1.poměrně malé, především co se čerpané sumy týče. Mezi třemi přijatými projekty těchto subjektů se nachází dva řešící nezaměstnanost s pomocí rekvalifikačních a školicích center (CZ.04.1.05/3.1.00.1/0087, CZ.04.1.05/3.1.00.3/1208) a jedno centrum pro vzdělání postižených dětí (CZ.04.1.05/3.1.00.3/1205). Řešit rozvoj lidských zdrojů přes toto opatření na úrovni mikroregionů se podařilo pouze v jednom

⁸² MMR ČR, Průvodce fondy EU, Praha: Odbor vnějších vztahů MMR 2005a, str. 84

případě, a sice na zprovoznění vzdělávacího centra (CZ.04.1.05/3.1.00.1/0145).

Všechny zbylé projekty jdou na vrub NNO.

4.2.2.2. Opatření 3.2. - Podpora sociální integrace v regionech

„Opatření se zaměří na podporu aktivit v oblasti sociální integrace na místní či regionální úrovni. Neinvestiční podpora bude orientována na: Poskytovatele služeb realizující podpůrné projekty pro různé sociálně ohrožené skupiny obyvatelstva, na následné řešení i prevenci vzniku těchto skupin, rozvoj občanské společnosti, vytváření komunitních plánů, spolupráci nestátních neziskových organizací a organizací zřizovaných státem, kraji či obcemi, v neposlední řadě vytváření rovných příležitostí pro znevýhodněné skupiny obyvatelstva

Podpora se zaměří na poskytovatele služeb realizující projekty podporující znevýhodněné skupiny obyvatelstva, bude vycházet ze znalosti místních či regionálních podmínek, využívat partnerství místních iniciativ a veřejných orgánů a řešit problémy většinou malých znevýhodněných skupin.⁸³“

Opatření 3.2. bylo zcela v režii větších obcí a NNO. Větší obce zadaly pět projektů v hodnotě 6 093 287,84Kč. Menší obce a mikroregiony nebyly úspěšné ani v jednom případě.

Větší obce využily tohoto opatření k jedinému typu projektů – a sice k projektům komunitního plánování (např.: CZ.04.1.05/3.2.04.2/2684, CZ.04.1.05/3.2.04.2/2686, aj.), jejichž cílem je zajistit metodicky jednotný přístup k plánování sociálních služeb na místní a regionální úrovni a vytvořit jednotný a ucelený systém vzdělávání a metodické podpory pro plánování sociálních služeb.⁸⁴

Menší obce ani mikroregiony nedokázaly čerpat z tohoto opatření ani v jednom případě, ačkoliv je určeno i jim.

⁸³ MMR ČR, Průvodce fondy EU, Praha: Odbor vnějších vztahů MMR 2005a, str. 85

⁸⁴ http://www.kpss.cz/index.php?art=publish&art_id=3&article=27 - komunitní plánování sociálních služeb, 13.5.2006

4.2.2.3. Opatření 3.3. - Posílení kapacity místních a regionálních orgánů při plánování a realizaci programů

„Cílem opatření je školení a vzdělávání všech skupin účastníků na místní a regionální úrovni zapojených jak do přípravy a následné implementace programů (čerpajících prostředky z fondů EU), tak i do přípravy a následné realizace projektů. To se týká zaměstnanců obcí, svazků obcí, krajů, různých regionálních sdružení, hospodářské a agrární komory, regionálních rozvojových agentur, škol, nestátních neziskových organizací apod.⁸⁴“

V opatření 3.3. byl úspěšný jediný projekt zadávaný krajem (CZ.04.1.05/3.3.00.1/2304).

4.2.3. Priorita 4 - Rozvoj cestovního ruchu

Z priority 4 bude celkem vyčerpáno 290 452 952,05Kč z toho 72 770 536Kč obcemi.

Cestovní ruch je důležitým zdrojem příjmů pro všechny obce. Větší města s historickými jádry a dalšími turistickými lákadly jsou v tomto směru zvýhodněna, nejsou však zvýhodněna co do přístupu k prostředkům z priority 4. Ty by měly najít v celém regionu široké uplatnění, protože ačkoliv se počet návštěvníků od roku 2002 neustále zvyšoval, počet lůžek, na kterých by mohli přespát naopak stagnoval.⁸⁵ Turistický ruch je v regionu Střední Čechy negativně ovlivněn přítomností hl. města Prahy.

⁸⁴ MMR ČR, Průvodce fondy EU, Praha: Odbor vnějších vztahů MMR 2005a, str. 86

⁸⁵ ČSÚ Krajská reprezentace Středočeský kraje, Statistická ročenka Středočeského kraje 2005, 13-211-5, Praha ČSÚ, 2005

Finanční alokace v prioritě 4

Opatření	4.1.	4.2.
Menší obce	0,00 Kč	20 494 594,25 Kč
Mikroregiony	5 543 602,50 Kč	5 221 755,75 Kč
Větší obce	3 668 929,00 Kč	37 841 654,10 Kč
Ostatní	26 632 452,00 Kč	191 049 964,45 Kč
Celkový součet	35 844 983,50 Kč	254 607 968,55 Kč

Tabulka 5

4.2.3.1. Opatření 4.1. – Rozvoj služeb pro cestovní ruch

„V rámci opatření budou podporovány subjekty, které nakupují služby týkající se oblasti cestovního ruchu. Dále bude poskytnuta neinvestiční podpora na uhrazení nákladů spojených s poskytováním následujících služeb (projektů): podpora vytváření partnerství veřejného a soukromého sektoru zejména v oblasti spolkové, poradenské a informační činnosti jednotlivých profesních zájmových sdružení cestovního ruchu, zavádění jednotného systému značení aktivit v cestovním ruchu včetně terénního značení vyplývajícího z doporučení Světové organizace cestovního ruchu (World Tourism Organisation - WTO), např. piktogramy. Dále marketing cestovního ruchu z hlediska podpory prosazení nabídky ČR a jejich regionů jako turistické a lázeňské destinace na mezinárodním a světovém trhu cestovního ruchu, účast na veletrzích a workshopech cestovního ruchu a pořádání mezinárodních, národních a regionálních symposií a konferencí o cestovním ruchu.“⁸⁷

Podopatření 4.1.1. - Podpora nadregionálních služeb cestovního ruchu

Podopatření by mělo sloužit nepodnikatelským subjektům při rozvíjení služeb v oblasti cestovního ruchu a to především v zkvalitňování podmínek turismu a zvýšení atraktivity regionu. V této oblasti by se mohly uplatnit mikroregiony, jinak je podopatření naměřeno spíše na kraj či NNO.

⁸⁷ MMR ČR, Průvodce fondy EU, Praha: Odbor vnějších vztahů MMR 2005a, str. 87

Podopatření 4.1.2. - Podpora regionálních a místních služeb cestovního ruchu

„V rámci tohoto podopatření bude podporován rozvoj služeb regionálního či místního charakteru. Podpora bude poskytována formou: a) Grantových schémat zahrnujících nákup služeb veřejnými subjekty (zejména obcemi a kraji) a neziskovými organizacemi působícími na místní či regionální úrovni. b) Grantových schémat zahrnujících nákupy služeb realizovaných malými a středními podnikateli podnikajícími v oblastech cestovního ruchu. Podpora se bude týkat výhradně jen existujících podnikatelů (nikoliv začínajících podnikatelů), kteří mají uzavřeno účetnictví minimálně za poslední tři účetní roky⁸⁸.“

V opatření 4.1. celkově vyčerpaly větší obce ve třech projektech částku 3 668 929Kč. Menší obce v tomto opatření zastoupeny nejsou. Mikroregiony byly úspěšnými uživateli ve dvou případech v hodnotě 5 543 602,50Kč.

Větší obce čerpaly dotace na obecné projekty týkající se rozvoje cestovního ruchu. Mikroregiony vyčerpaly v tomto opatření největší částku. Dva jejich projekty se týkaly rozvoje cestovního ruchu (CZ.04.1.05/4.1.06.2/2636) a zavedení nové cyklotrasy (CZ.04.1.05/4.1.06.2/2630).

4.2.3.2. Opatření 4.2. – Rozvoj infrastruktury pro cestovní ruch

V rámci opatření budou podporovány investiční projekty pro rozvoj infrastruktury cestovního ruchu jako např.: produkty kongresového, lázeňského, kulturního, církevního cestovního ruchu a ekoturismu vybudování celostátního informačního systému cestovního ruchu zabezpečení výměny a šíření jednotných informací prostřednictvím moderních technologií revitalizace kulturních,

⁸⁸ MMR ČR, Průvodce fondy EU, Praha: Odbor vnějších vztahů MMR 2005a, str. 88

*technických a průmyslových památek a kulturního dědictví rozvoj místních či regionálních informačních systémů cestovního ruchu*⁸⁹

Podopatření 4.2.1. - Podpora nadregionální infrastruktury ČR

„V rámci podopatření bude podpořen omezený počet větších projektů cestovního ruchu nadregionálního významu zaměřených na ucelené produkty cestovního ruchu.⁹⁰“

Podopatření 4.2.2. - Podpora regionální a místní infrastruktury ČR

„V rámci podopatření budou podpořeny ucelenější projekty regionálního či místního významu zaměřené na rozvoj infrastruktury potřebné pro cestovní ruch v obcích a regionech. Celkové uznatelné náklady jednotlivých podporovaných projektů nepřekročí 3 mil. EUR.⁹¹“

Opatření 4.2. byly schopny využít čtyři větší obce částkou 37 841 654,10Kč. Menší obce byly úspěšné ve čtyřech případech se sumou 20 494 594,25Kč. Jeden mikroregion obdrží částku 5 221 755,75Kč.

V opatření 4.2. byly menší obce v celku úspěšné. Přijaté projekty se týkaly většinou rozvoje podmínek pro zkvalitnění cestovního ruchu, jako např. vytváření informačních center (CZ.04.1.05/4.2.00.1/0080, CZ.04.1.05/4.2.00.3/1184) či rozvoje turistických tras (CZ.04.1.05/4.2.00.1/0294, CZ.04.1.05/4.2.00.3/1197). Výše jimi čerpané sumy se však ani při spojení s mikroregiony nevyrovná částce čerpané většími obcemi. Ty čerpaly především na provoz a částečnou rekonstrukci kulturních památek (CZ.04.1.05/4.2.00.1/0085, CZ.04.1.05/4.2.00.5/3099, aj.). Jediný projekt mikroregionů se týkal dobudování cyklistické trasy (CZ.04.1.05/4.2.00.2/0400)

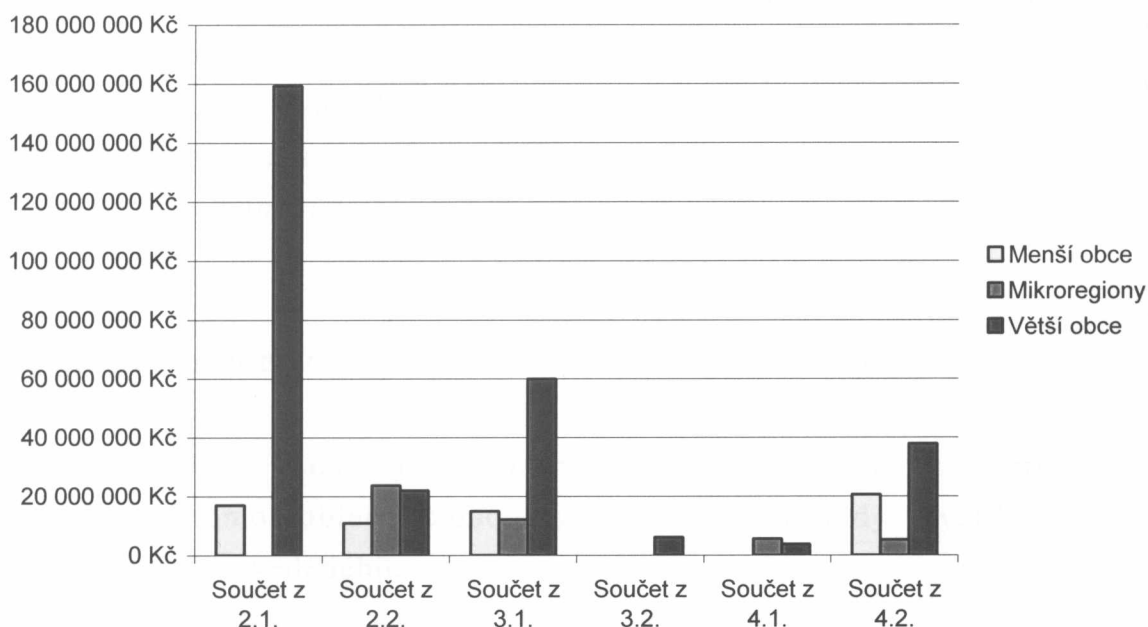
⁸⁹ MMR (2005a), str. 89

⁹⁰ MMR (2005a), str. 89

⁹¹ MMR (2005a), str. 91

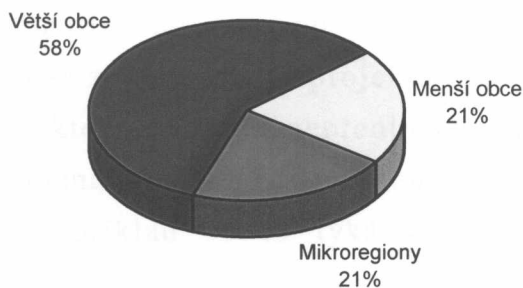
4.3. Shrnutí výzkumu

Rozložení financí podle typu příjemce a opatření



Graf 1

Rozložení dotací mezi menšími obcemi, většími obcemi a mikroregiony při zanedbání priority 1, 5 a opatření 2.1.



Graf 2

Analýza prokázala, že větší obce dokázaly čerpat ve všech případech větší obnos než obce menší. Mikroregiony potom vyčerpaly více než větší obce v opatření 2.2. a 4.1 (Graf 1). Opatření 2.1. jsem

se rozhodl ve svém výzkumu *zanedbat* z důvodů uvedených v kapitole 4.2.1.1⁹¹. Výsledný obnos vyčerpaný většími obcemi je přesto větší než obnos vyčerpaný zbylými dvěma subjekty dohromady (Graf 2).

Menší obce společně s mikroregiony po odečtení opatření 2.1. čerpaly o 16% nižší částku. Počet přijatých projektů větších obcí byl 21, počet přijatých projektů menších obcí a mikroregionů byl 23 – co do počtu byly tyto dva subjekty úspěšnější.

Při nižším počtu schválených projektů byly větší obce úspěšnější co do výše čerpané částky než menší obce a menší obce sdružené v mikroregion.

5. Projekt „Strukturální fondy“ Transparency international

Odpovědět na otázku, jaké jsou příčiny výše prokázané disparity se nachází mimo oblast mého výzkumu. Budu tedy vycházet z výzkumu již provedeného.

Transparency international (TI) v České republice se v současné době zabývá projektem zaměřeným na problematiku SF. Cílem projektu je přispět k efektivnímu a transparentnímu využívání strukturálních fondů Evropské unie v nových členských státech EU, a to prostřednictvím zvyšování povědomí o jejich účelu, způsobu rozdělování a používání.⁹² V rámci tohoto projektu zazněla rozsáhlá kritika z řad odborníků na účet systému SF. Dovolím si ze závěrů tohoto projektu čerpat, neboť se svou kritikou zaměřuje mj. i na problém malé dostupnosti prostředků ze SF pro některé typy žadatelů. Co se týče problematického přístupu a náročnosti zadávání projektů, vyjadřuje se jeden ze závěrů tohoto projektu takto:

„U subjektů, které doposud nepředložily žádný projekt, je tato skutečnost zapříčiněna z velké části *absencí kapacit pro přípravu a řízení projektů*. Například se to týká 47 % organizací v rámci neziskového sektoru, 45 % v rámci obcí a 35 % v rámci podnikatelského sektoru.“⁹³ Nejvýznamnější se ukázal být tento důvod

⁹¹ V ostatních případech jsem pro takovouto redukci nenalezl reálné opodstatnění.

⁹² <http://www.transparency.cz/index.php?id=2733> - zřizovatel: Transparency International – Česká republika, 13.5.2006

⁹³ Ing. Potluka O., Ing. Pěluha M., Ing. Holáček P., *Problematické oblasti v distribuci a užívání SF/CF*, Praha: Transparency international – Česká republika 2005, str. 7

u neziskových organizací a obcí. Paradoxně tak dochází k situaci, kdy se projevuje nedostatečná kvalifikační úroveň zaměstnanců u těch institucí, které by měly být nositeli potřebných informací, resp. iniciátory potenciálních projektových záměrů. Tento důvod spatřuji jako převažující v případě menších obcí.

„Pro téměř třetinu všech tří sledovaných skupin jsou důležitou bariérou pro podání projektu *nevyhovující podmínky zadání*. To může souviset jak s finanční stránkou věci (vysoká míra spolufinancování ze strany podniků, či vysoká míra zálohování projektů ve finální fázi u neziskových organizací), tak s nedostatečnými odbornými zkušenostmi.“⁹⁵

Nevyhovující podmínky zadání se velice blízce týkají právě SROP. V jeho rámci totiž nelze o dotaci žádat jinak než v rámci projektové výzvy, což může působit menším obcím problémy neboť se zkrátka nemohou „vejít“ do rámce, který jim diktuje zprostředkující subjekt.⁹⁶

„*Nedořešenou otázkou zůstává aplikace principu partnerství*, který je jedním ze základních principů při přípravě a realizaci programů podpořených ze strukturálních fondů. V České republice schází jeho právní vymezení. Výsledkem je, že organizace, které spolupracují v projektech, jsou podezřívány ze snahy o obcházení zákona o zadávání veřejných zakázek.“⁹⁷

„Dalším problémovým místem je rozdělení kompetencí a vzájemná spolupráce mezi institucemi zapojenými do implementačního procesu pomoci z fondů Evropské unie. To je jednou ze zásadních otázek transparentnosti systému podpor. Je nutné zmínit fakt, že *organizací zapojených do administrace je celá řada* a to může vést k nejistotě potenciálních žadatelů, kde mají předkládat své žádosti nebo shánět informace o možnostech financování.“⁹⁸ Tento fakt myslím dostatečně vyplývá z mého popisu struktury SF

⁹⁵ Ing. Potluka O., Ing. Pělucha M., Ing. Holáček P., *Problematické oblasti v distribuci a užívání SF/CF*, Praha: Transparency international – Česká republika 2005, str. 7

⁹⁶ Při spouštění systému se stalo, že u SROP byly v první výzvě změněny podmínky podávání projektů (podmínky byly zjednodušeny) a některé organizace tak vynaložily větší úsilí na přípravu projektů než jiné. (Potluka O., Pělucha M., Holáček P. (2005), str.8)

⁹⁷ Potluka O., Pělucha M., Holáček P. (2005), str.8

⁹⁸ Potluka O., Pělucha M., Holáček P. (2005), str.8

v ČR. Velice nejasné rozdělení kompetencí mezi ŘOOP a ŘP⁹⁸ je jen špičkou ledovce.

MMR, jako instituce, na kterou kritika vlastně mířila, se vůči některým bodům závěru projektu ohradilo. Reakci ministra pro místní rozvoj Mgr. Radko Martínka na závěry TI na výsek problémů SF, kterými se zabývá tato práce, budiž shrnuta v následující citaci: „Nesouhlasím ani s výtkou, že projekty bývají vyřazovány z formálních důvodů a není kladen důraz na jejich obsah. Evropská unie má pro přidělování dotací tvrdá a přesná pravidla. Rozdělují se velké sumy peněz a proto musí ti, kdo programy řídí, chránit systém proti zneužití či nesprávnému využití. Lze jistě diskutovat o tom, zda nejsou standardy unie příliš komplikované a přísné, což nás však nezbavuje povinnosti je dodržovat. V případě méně závažných nedostatků žadatele kontaktujeme a dáváme jim šanci problémy odstranit. Formální stránka ovšem pochopitelně představuje pouze předpoklad úspěchu, klíčovou roli hraje, v rozporu s tvrzením Transparency International, obsahová stránka projektu.“⁹⁹

Závěr

V úvodu této práce stála následující otázka: „*Byly v procesu žádání o podporu ze SF, ze SROP v regionu Střední Čechy úspěšnější větší obce než obce menší?*“ Odpověď na ni jsem se pokusil nalézt pomocí autonomní metody, v které mi šlo především o co nejobjektivnější manipulaci se zpracovávanými daty. To je vlastně důvod vzniku kapitoly 4.2. (Analýza jednotlivých opatření), která měla zabránit plochému pohledu na distribuci dotací v rámci SROP v regionu Střední Čechy. Výsledkem této kapitoly bylo rozhodnutí zanedbat opatření 2.1., protože jeho smysl je v rozvoji infrastruktury celého regionu. V této oblasti v rámci projektů městské hromadné dopravy či stavby a rekonstrukce silničních obchvatů, větší obce nutně čerpaly větší částku, která je s objemem částky menších obcí a mikroregionů těžko souměřitelná.

⁹⁸ Potluka O., Pělucha M., Holáček P. (2005), str.8

⁹⁹ <http://www.mmr.cz/index.php?show=001032028> - Stránky Ministerstva pro místní rozvoj, 12.5.06

V ostatních případech jsem pro tuto redukci nenalezl opodstatnění, protože ke všem ostatním opatřením měly všechny sledované objekty rovnocenný přístup (alespoň teoreticky). Výsledek výzkumu je touto redukcí bezpochyby deformován, přesto jsem přesvědčen že přispěl k objektivnějšímu pohledu na zkoumanou oblast.

Celkový závěr výzkumu SROP v regionu Střední Čechy je, že *obce nad 3000 obyvatel (větší obce) byly schopny při nižším počtu přijatých projektů čerpat o 16% vyšší částku než obce menší (včetně těch spojených v mikroregion).* Tento závěr poukazuje na to, že záměry politiky HSS zde nejsou uspokojivě plněny. Menší obce, jakožto slabší části regionu čerpaly méně než větší a vyspělejší obce.¹⁰¹ Pokud se má rozvíjet region jako celek, nemělo by se počítat především s jeho nejslabšími částmi? Zdá se, že se tak neděje.

Příčiny prokázané disparity leží mimo oblast mé práce. Odpovědi jsem hledal zprostředkovaně v projektu Strukturální fondy od TI v páté kapitole. Ta se zaměřuje především na kritiku nastavení systému, který je evidentně přebyrokratizován, nepřehledný a legislativně nedostatečně ukotvený. Není se potom čemu divit, že zastupitelstva malých vesnic s rozpočtem okolo milionu korun si nemůžou dovolit investovat svůj čas a peníze do podniku s tak nepřehlednou strukturou a s tak nejistým výsledkem, jako čerpání ze SF je. Pokud ovšem tito žadatelé nemohou plnohodnotně čerpat, je potom nasnadě, že něco není v pořádku. Že by se něco mělo změnit tak, aby i menší subjekty měly k penězům ze SF přístup.

Určité řešení ze strany menších obcí v tomto ohledu představuje spolupráce na úrovni mikroregionu za účelem čerpání prostředků ze SF. Vlastní administrativní těleso, spojené z několika menších obcí se svou silou a potencionální možností čerpání větším obcím vyrovná. Tato možnost byla v současném programovacím období 2004-2006 však využita poměrně málo, což je škoda, protože je to právě tento

¹⁰¹ Termín vyspělý je samozřejmě relativní. Odvolávám se v této souvislosti na vybrané ukazatele ze Statistické ročenky Středočeského kraje, které sledují úroveň zaměstnanosti, plynofikace, existenci kanalizace a jiných kritérií, podle kterých vyvozují, že hlavními příjemci strukturální pomoci by měly být menší obce.

(ČSÚ Krajská reprezentace Středočeský kraje, Statistická ročenka Středočeského kraje 2005, 13-211-5, Praha ČSÚ 2005)

nástroj, kterým se mohou menší obce dostat k co nejefektivnějšímu přístupu k prostředkům ze SROP.

Tato práce se soustředila na zkrácené programovací období 2004-2006, které právě končí. I přestože není důvod od našeho vstupu do EU ho z důvodu kratšího trvání považovat za jakkoliv méněcenné, stále mělo charakter přípravný. Doufejme, že problémy při čerpání ze SF mají svou příčinu právě v nedostatečné zkušenosti zainteresovaných orgánů. V příštím programovacím období 2007-2013 se ukáže, jak byly zkušenosti z předvstupních fondů a z prvního programovacího období zhodnoceny a využity pro lepší využití SF a co nejlepší plnění politiky HSS.

Summary

In my bachelors thesis I tried to describe the nature of functioning of structural funds of EU. My main thesis is based on assumption that number and financial distribution of accepted projects in Joint regional operational program (SROP) are not equally distributed between larger and smaller municipalities in region Central Bohemia in Czech Republic. I tried to prove that larger municipalities had derived more resources than the smaller ones. If I prove this it would mean that the main object of Structural funds in Central Bohemia (which is basically the politics of cohesion) is not successfully fulfilled.

The structure of my thesis is following: The first part focused on the overall look on system of structural funds in whole EU. Furthermore I pointed out on the various problems that had occurred with structural funds in current EU – firstly in the old “fifteen” EU and in current EU of “twenty-five” afterwards. The second part is dealing with the system of structural funds in Czech Republic. Third part describes the method of my research.

In the very last part of my thesis I tried to explain the results of the research through the proceeding project of Transparency International that aims on the detail analyze of structural funds and its transparency in Czech Republic.

The method I chose for my research is rather complicated which is an awkward outcome of my effort to be as objective as possible. The sources I derived descend mainly from Ministry for regional development and Czech Statistical office.

The method is based on detailed research of all accepted projects in SROP in region Central Bohemia. I focused on: a) the number of accepted project, b) the amount of funds that had been drowned.

Conclusion of my thesis is that structural funds in region Central Bohemia in SROP do not work as they suppose to. With smaller number of accepted projects have larger municipalities however drowned 16 percent more finances than the smaller ones. Reasons for

this fact may be various. The synthesis of the research of Transparency International that I have done in last chapter has outlined some of them.

Possible solution for more efficient drowing of structural funds by smaller municipalities can lie in associating themselves into the microregions, which is nevertheless the possibility that is not sufficiently availed. My final though is closing my thesis by outlining the hope that the system of structural funds redistribution will learn from its mistakes and in next programming period will go further in achieving a real cohesion politics.

Seznam použitých zkratk

SF	Strukturální fondy
HSS	Hospodářská a sociální soudržnost
SROP	Společný regionální operační program
ERDF	Evropský fond regionálního rozvoje
ESF	Evropský sociální fond
EAGGF	Evropský orientační a záruční fond pro zemědělství
NUTS	Nomenclature des Unites Territoriales Statistique (neboli Statistické územní jednotky Evropské unie)
NRP	Národní rozvojový plán
RPS	Rámec podpory společenství
MMR	Ministerstvo pro místní rozvoj
MV	Monitorovací výbor
EK	Evropská komise
OP	Operační program
VÚSC	Vyšší územněsprávní celky
ES	Evropské společenství
ŘO	Řídící orgán
ŘROOP	Řídící orgán operačního programu
GS	Grantové schéma

Seznam použité literatury

Neperiodická:

- MMR ČR, *Průvodce fondy EU*, Praha: Odbor vnějších vztahů MMR 2005a
- MMR ČR, *Fondy EU, Glosář základních pojmů*, Praha: Odbor vnějších vztahů MMR ČR 2005b
- Bachtler J., Taylor S., *The Added Value of the Structural Funds: A Regional Perspective*, in: IQ-Net Report on the Reform of the Structural Funds, Glasgow: EPRC, University of Strathclyde 2003
- Taylor S., Bachtler J. and Rooney ML., *Implementing the New Generation of Programmes: Project Development, Appraisal and Selection*, IQ-Net Thematic Paper, 7(2), Glasgow: EPRC, University of Strathclyde 2000
- Rodríguez-Pose A., Frateshi U., *Between Development and Social Policies: The Impact of European structural Funds in Objective 1 regions*, London School of Economics 2003
- Parvonič M., *Hrozby a příležitosti strukturálních fondů v ČR*, Praha: Transparency International – Česká Republika 2005
- Ing. Potluka O., Ing. Pělucha M., Ing. Holánek P., *Problematické oblasti v distribuci a užívání SF/CF*, Praha: Transparency international – Česká republika 2005

Periodická:

- Midelfart-Knarvik K., *Drowning in a sea of structural funds?*, The Economist March 2003, Vol.366 Issue 8317, s. 47
- Bailey D., L. De Propriis, *The 1988 reform of the European Structural Funds: entitlement or empowerment?*, Journal of European Public Policy 9:3, June 2002, Vol. 9 Issue 3, s. 408-428
- Bailey D., L. De Propriis, *EU structural funds, regional capabilities and enlargement: Towards multi-level governance?*, European Integration, July 2002, Vol. 24 No. 4, s. 33-324

- Michael Baun, *EU regional policy and the candidate states: Poland and the Czech Republic*, European Integration, November 2001, Vol. 24 No. 3, s. 261-280
- Ferry M., McMasters I., *Implementing Structural funds in Polish and Czech Regions: convergence, variation, empowerment?*, Regional and Federal studies, Vol. 15., March 2005, s. 19-39

Dokumenty:

- ČR MMR, Návrh Národního rozvojového plánu České republiky 2007-2013, leden 2006, www.strukturalni-fondy.cz
- Zastoupení Evropské komise v České republice: Nařízení Komise (ES) č. 448/2001, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) č. 1260/1999, pokud jde o postup při provádění finančních oprav u pomoci poskytované ze strukturálních fondů, březen 2001, <http://www.evropska-unie.cz>
- Zastoupení Evropské komise v České republice: Rozhodnutí Komise ze dne 17/VI/2004, kterým se schvaluje rámec podpory Společenství pro strukturální pomoc Společenství v oblastech Cíle 1 v České republice, červen 2004, <http://www.evropska-unie.cz>
- ČR MMR, *2004-2006 Národní rozvojový plán*, kolektiv pracovníků odboru integrace a strukturálních fondů, březen 2003, www.mmr.cz
- Parlament ČR, Zákon č. 248/2000 Sb. ze dne 29. června 2000 o podpoře regionálního rozvoje, červen 2000, www.psp.cz
- Vláda ČR: Usnesení vlády ČR č. 401/2002 o vymezení obsahu operačních programů, duben 2002, www.vlada.cz
- Vláda ČR: Usnesení vlády ČR č. 102/2002 k dokončení přípravy dokumentů a určení řídicí a platebních orgánů pro využívání strukturálních fondů a Fondu soudržnosti EU, prosinec 2002, www.vlada.cz
- Vláda ČR: Usnesení vlády č. 1272/2002 o schválení Národního rozvojového plánu, prosinec 2002, www.vlada.cz
- Vláda ČR: Usnesení vlády č. 149/2003 o změně počtu operačních programů, únor 2003, www.vlada.cz

Internetové zdroje:

- www.kr-stredocesky.cz - oficiální stránky Středočeského kraje, aktivní k: 13.5.2006
- www.mmr.cz - Oficiální stránky Ministerstva pro místní rozvoj, aktivní k: 13.5.2006
- <http://www.evropska-unie.cz> - oficiální portál EU, aktivní k: 13.5.2006
- <http://www.risy.cz> - Portál regionálních informačních serverů, zřizovatel: Centrum pro regionální rozvoj, aktivní k: 13.5.2006
- <http://www.czso.cz> - zřizovatel: Český statistický úřad, aktivní k: 13.5.2006
- <http://www.transparency.cz> - zřizovatel: Transparency International – Česká republika, aktivní k: 13.5.2006
- www.strukturalni-fondy.cz - Portál pro fondy EU, zřizovatel: MMR, aktivní k: 13.5.2006
- www.euroskop.cz - zřizovatel: Úřad vlády ČR, aktivní k: 13.5.2006
- <http://europa.eu> - oficiální portál EU, aktivní k: 13.5.2006
- <http://www.nvf.cz> - zřizovatel: Národní vzdělávací fond, aktivní k: 14.5.2006
- www.vlada.cz - Oficiální stránky Vlády ČR, aktivní k: 15.5.2006
- www.psp.cz - Oficiální stránky Parlamentu ČR, aktivní k: 15.5.2006
- <http://www.kpss.cz> - Komunitní plánování sociálních služeb, aktivní k: 13.5.2006

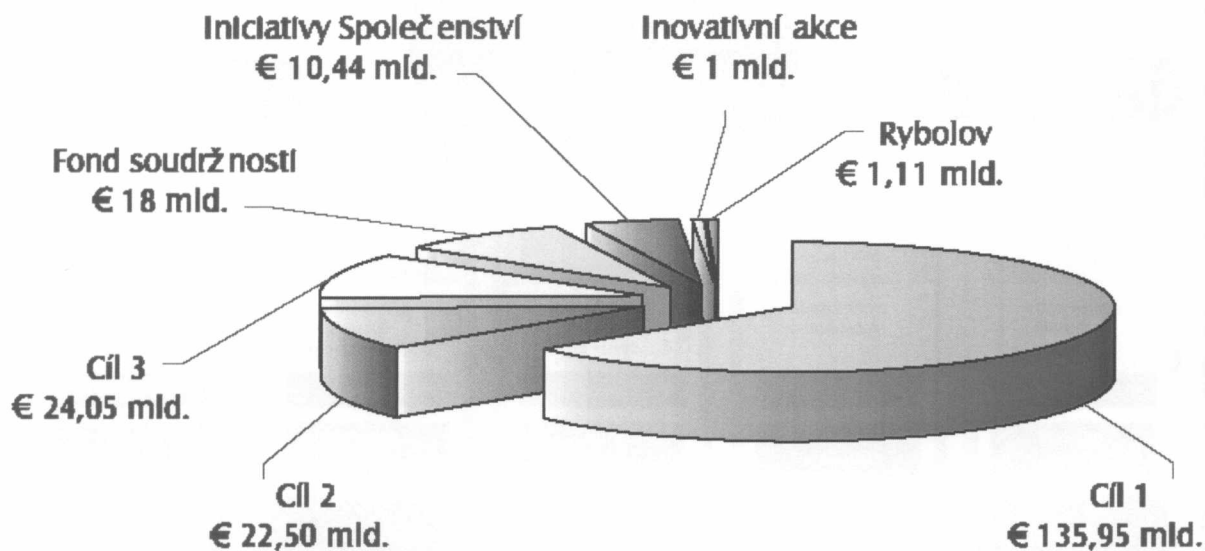
Ostatní:

- ČSÚ Krajská reprezentace Středočeský kraje, Statistická ročenka Středočeského kraje 2005, 13-211-5, Praha ČSÚ 2005
- McMasters I., *Structural Funds: Improving Transparency and Accountability*, prezentace na konferenci - Seminář "Transparentní, efektivní a hospodárné využívání prostředků ze Strukturálních fondů EU", Transparency International v Praze dne 24. dubna 2006
- McMaster I., Bachtler J.: *Implementing structural funds in the New member states: Ten policy challenges*, Open Days Seminar, závěry konference vydala: European policy research centre, 12. října 2005

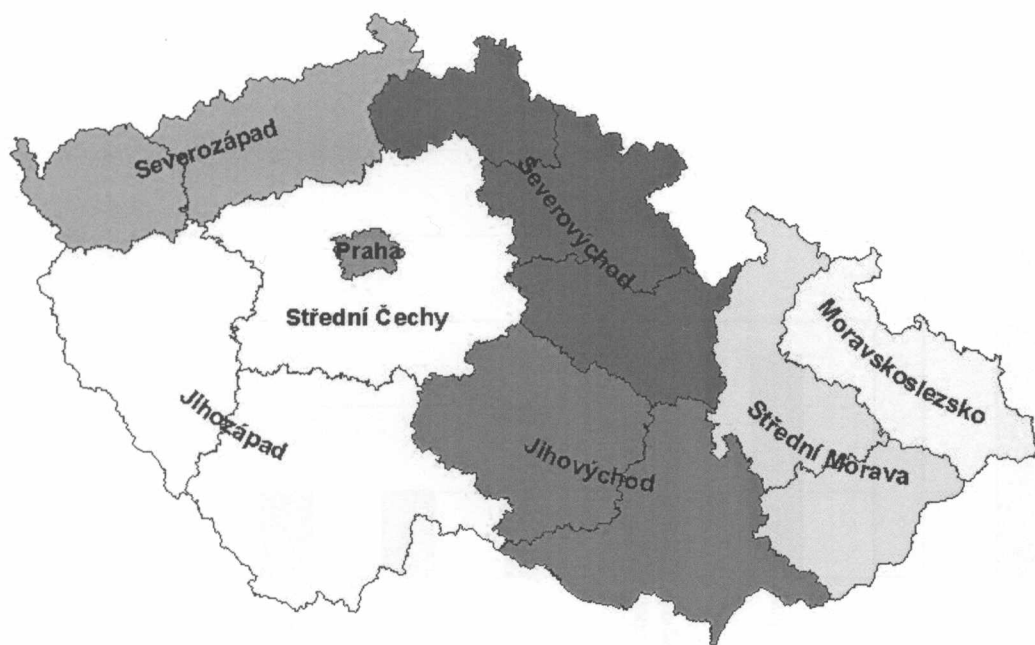
Seznam příloh:

1. **Celkové alokace EU na strukturální fondy a Fond soudržnosti na období 2004 – 2006 (v cenách roku 1996)** – (MMR ČR, Průvodce fondy EU, Praha: Odbor vnějších vztahů MMR 2005a, str. 13)
2. **Mapa regionů soudržnosti NUTS II. v ČR** – (<http://www.nvf.cz/phare/dokumenty2003/mapa.doc> - zřizovatel: Národní vzdělávací fond, 14.5.2006)
3. **Schéma řízení rámce podpory společenství** – (MMR , Průvodce fondy, Odbor vnějších vztahů MMR, 2005, Str. 32)
4. **Počet přijatých projektů v SROP v regionu Střední Čechy podle typu žadatele**
5. **Přiznaná částka v SROP v regionu Střední Čechy podle typu žadatele**
6. **Sídelní struktura Středočeského kraje** – (Statistická ročenka Středočeského kraje 25, ČSÚ, Krajská reprezentace Středočeský kraj, 13-211-5, Praha ČSÚ 2005)
7. **Rozložení přiznaných finančních prostředků v SROP v regionu Střední Čechy podle opatření u všech subjektů**
8. **Schématické znázornění systému SF na období 2007-2013** - (<http://www.mmr.cz/index.php?show=001021425> - MMR, 12.5.2006)
9. **Zdrojová tabulka všech přijatých projektů a výše jejich dotace v rámci SROP v regionu Střední Čechy, doplněná o údaje o: typu žadatele, velikosti obce a zařazení pod prioritu/opatření.** (Monitorovací systém MONIT na vyžádání od MMR ČR, <http://www.czso.cz>, <http://www.risy.cz>, www.kr-stredocesky.cz, <http://www.czso.cz>)

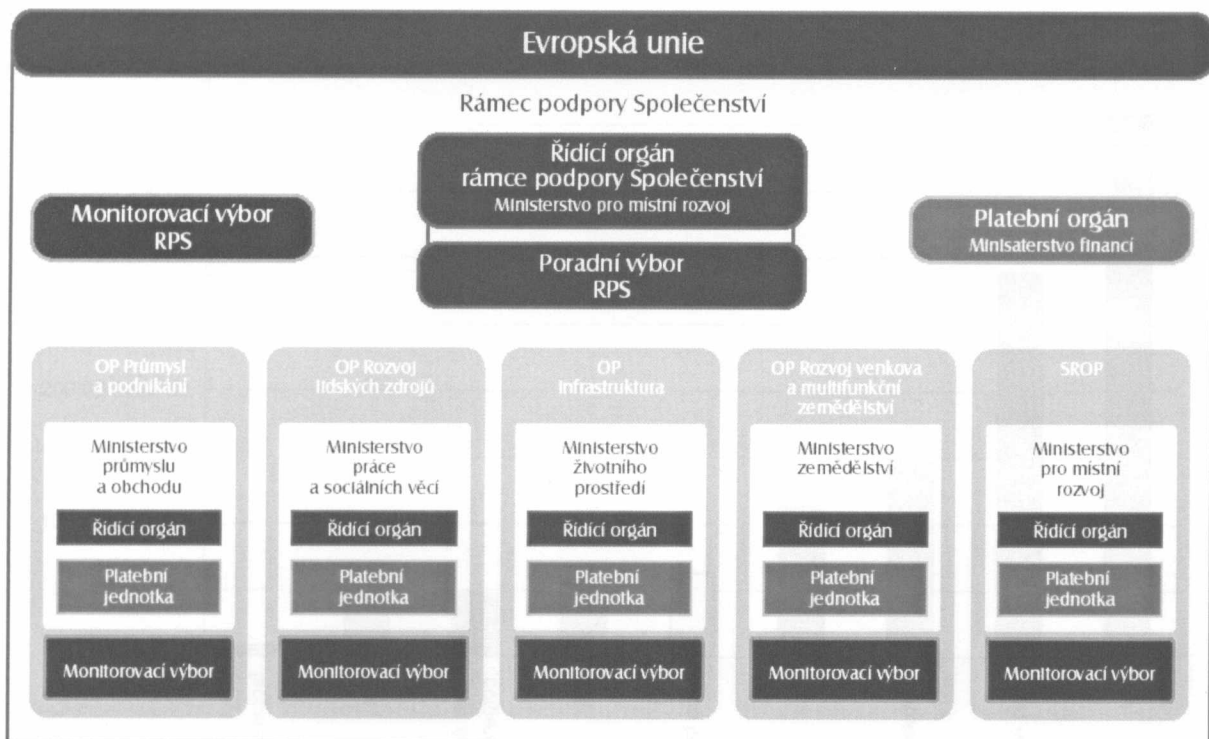
Přílohy



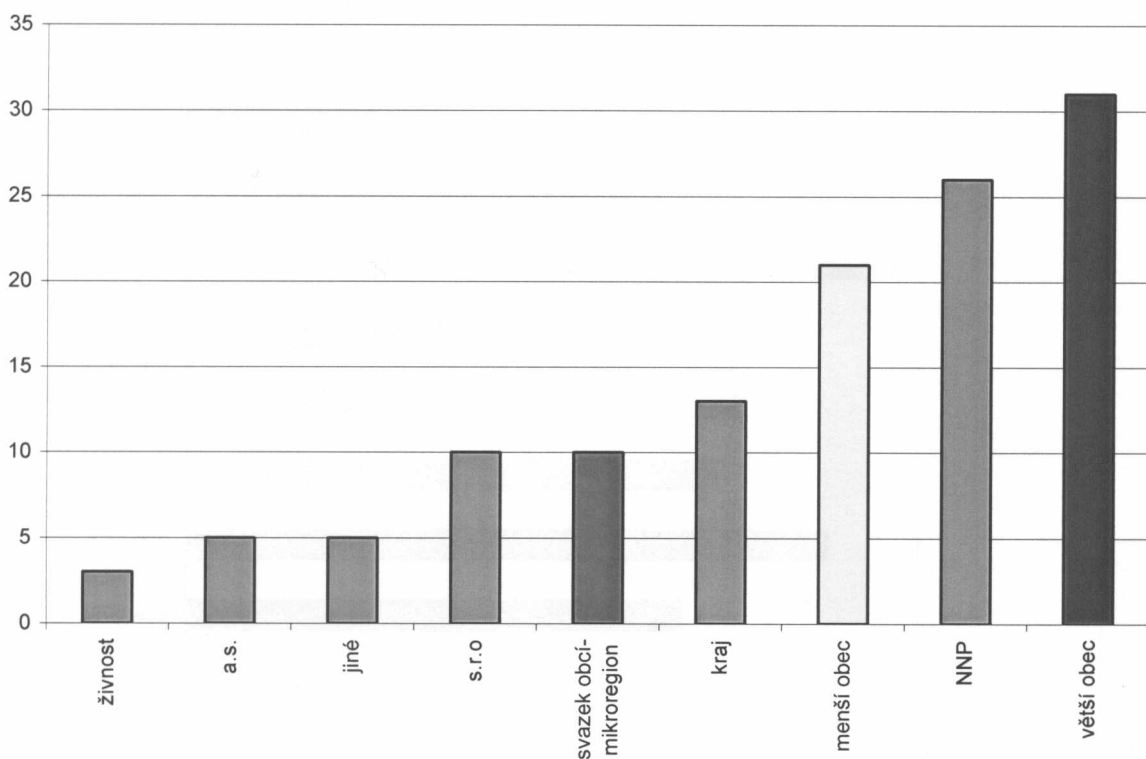
Příloha č.1: Celkové alokace EU na strukturální fondy a Fond soudržnosti na období 2004 - 2006 (v cenách roku 1996) (MMR ČR, Průvodce fondy EU, Praha: Odbor vnějších vztahů MMR 2005a, str. 13)



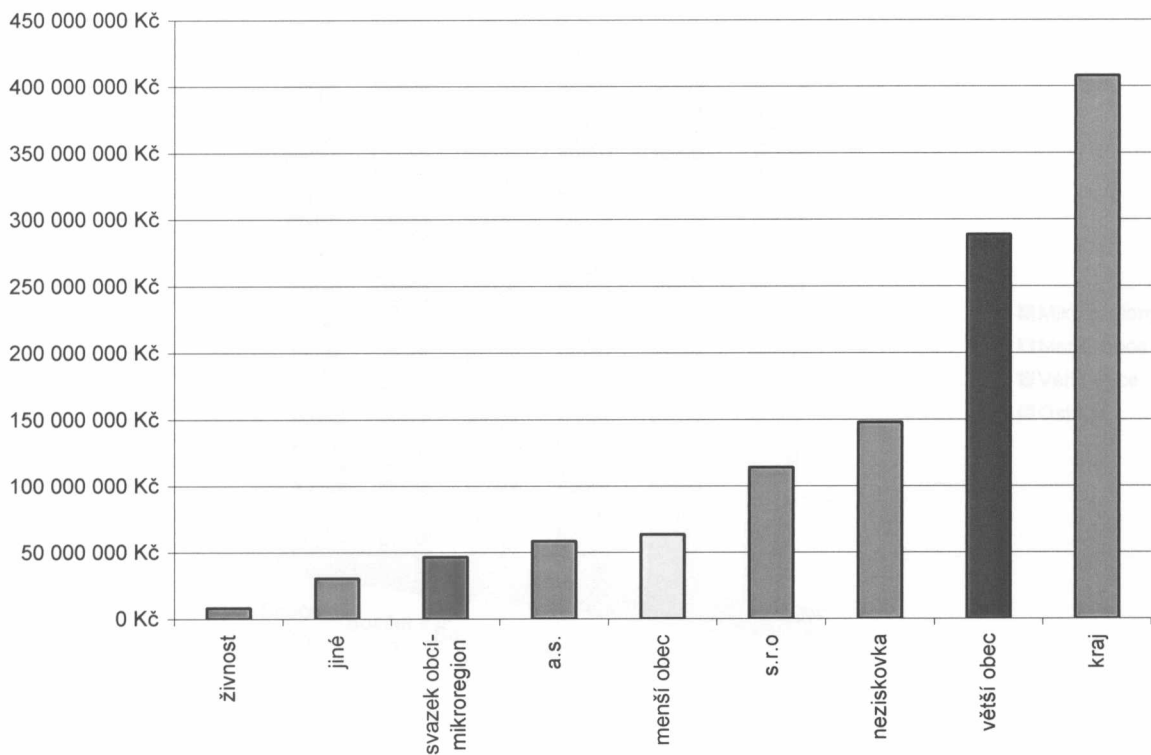
Příloha č.2: Mapa regionů soudržnosti NUTS II. v ČR (<http://www.nvf.cz/phare/dokumenty2003/mapa.doc> - zřizovatel: Národní vzdělávací fond, 14.5.2006)



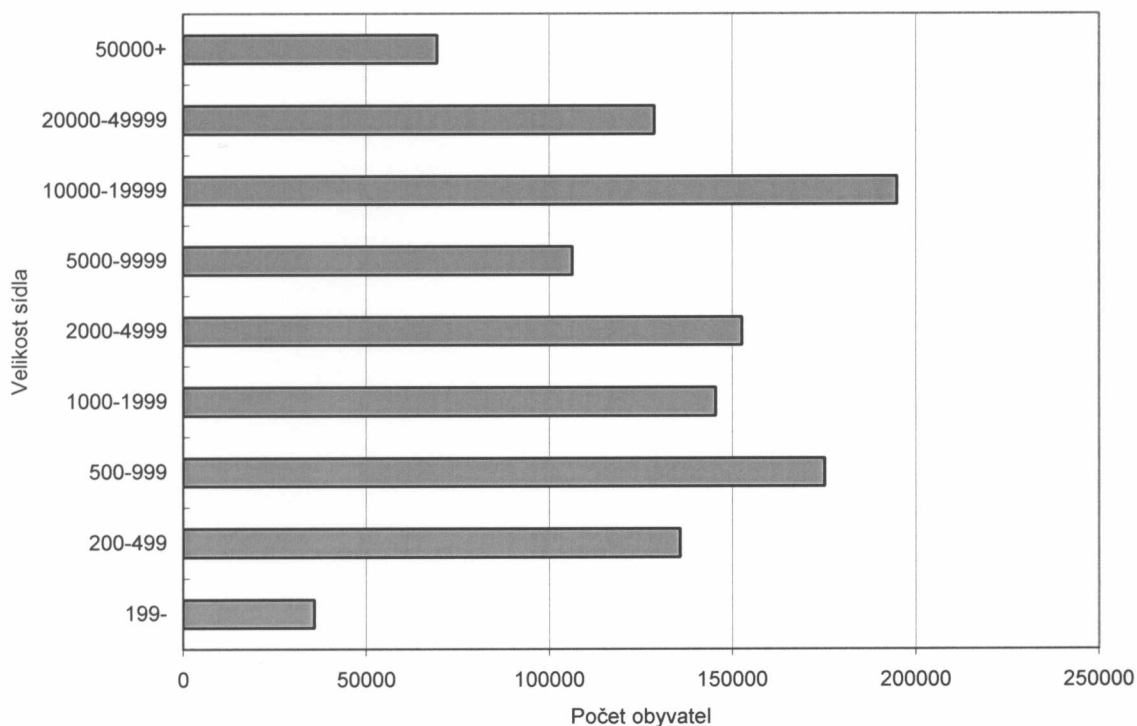
Příloha č.3: Schéma řízení rámce podpory společenství
(MMR , Průvodce fondy, Odbor vnějších vztahů MMR, 2005, Str. 32)



Příloha č.4: Počet přijatých projektů v SROP regionu Střední Čechy podle typu žadatele
postup viz. Kapitola 4.1. (grafické znázornění tabulky 1)

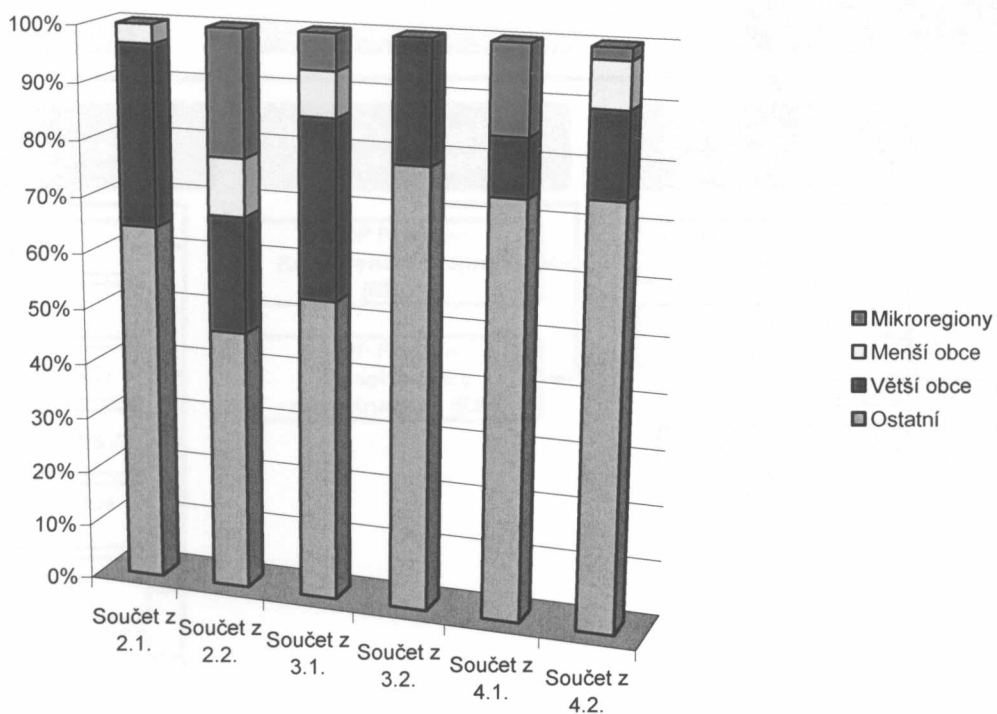


Příloha č.5: Přiznaná částka v SROP v regionu Střední Čechy podle typu žadatele
postup viz. Kapitola 4.1. (grafické znázornění tabulky 2)

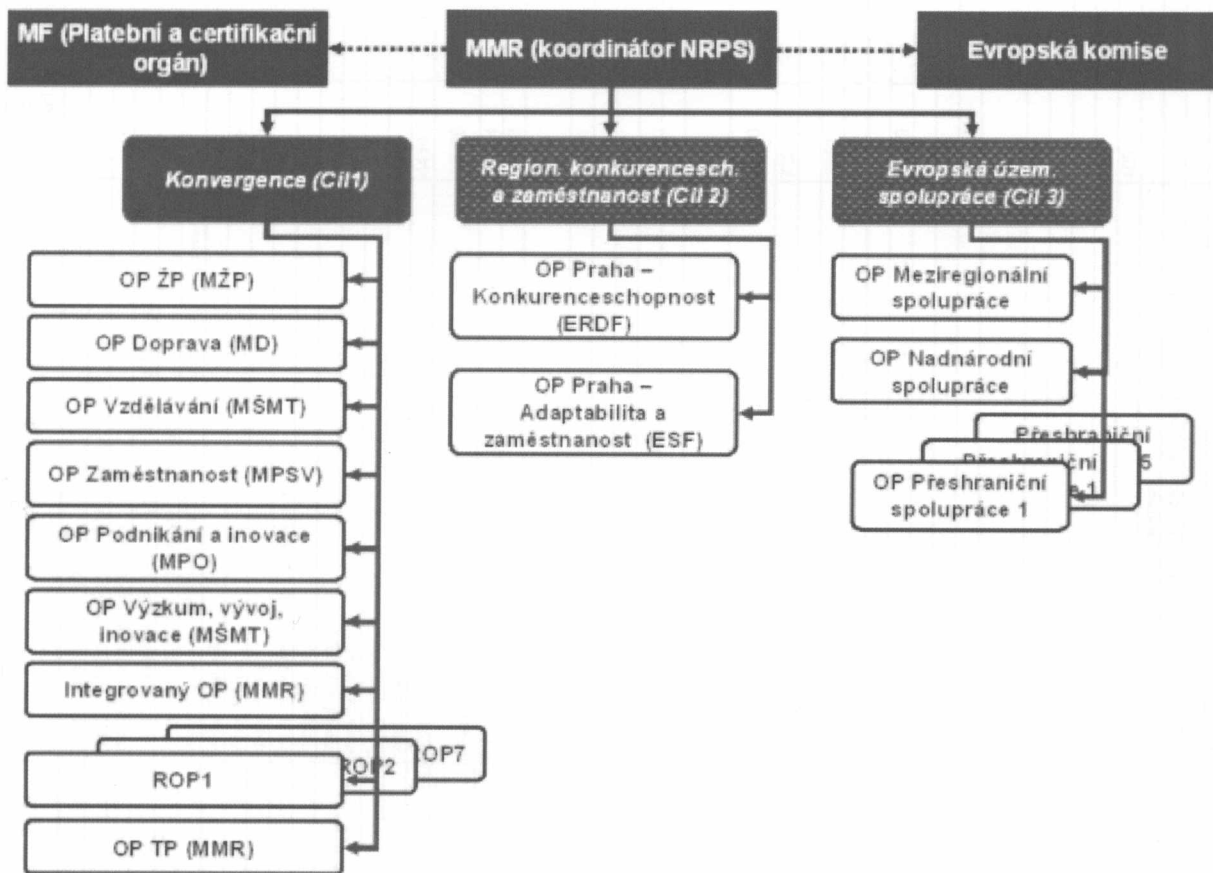


Příloha č.6: Sídlní struktura Středočeského kraje

Statistická ročenka Středočeského kraje 25, ČSÚ, Krajská reprezentace Středočeský kraj,
13-211-5, Praha, listopad 2005



Příloha č.7: Rozložení přiznaných finančních prostředků v SROP (mimo priority 1 a 5) v regionu Střední Čechy podle opatření u všech subjektů
 doplnění Kapitoly 4.3. (Graf 1., doplněn o zbylé, nesledované projekty a převeden na procenta)



Příloha č.8: Schématické znázornění systému SF na období 2007-2013
 (<http://www.mmr.cz/index.php?show=001021425> - MMR, 12.5.2006)

Zdrojová tabulka všech přijatých projektů a výše jejich dotace v rámci SROP v regionu Střední Čechy, doplněná o údaje o: typu žadatele, velikosti obce a zařazení pod prioritou/opatření.(bez priority 5)

Typ žadatele	Priorita	Opatření	Číslo projektu	Název projektu	Název žadatele	Počet obyvatel	Výše žádaného příspěvku
	1.RPP	1.1.	CZ.04.1.05/1.1.01.1/2206	Modernizace strojního zařízení	Modernizace strojního zařízení		1 050 000,00 Kč
	1.RPP	1.1.	CZ.04.1.05/1.1.02.1/2204	Inovace výroby leteckých modelů a prototypů	Inovace výroby leteckých modelů a prototypů		2 800 000,00 Kč
	1.RPP	1.1.	CZ.04.1.05/1.1.02.1/2205	Intenzifikace provozu pila Věšín	Intenzifikace provozu pila Věšín		2 791 040,00 Kč
	1.RPP	1.1.	CZ.04.1.05/1.1.02.2/2748	Rozšíření podnikatelské činnosti společnosti KONFEKTION MT	Rozšíření podnikatelské činnosti společnosti KONFEKTION MT		2 799 816,00 Kč
	1.RPP	1.1.	CZ.04.1.05/1.1.02.2/2747	Omitací uzel potřežové technologie - pila Věšín	Omitací uzel potřežové technologie - pila Věšín		2 800 000,00 Kč
	1.RPP	1.1.	CZ.04.1.05/1.1.02.2/2749	Zvýšení produkce společnosti KAISER s.r.o. v Rozmitále pod Třemšínem	Zvýšení produkce společnosti KAISER s.r.o. v Rozmitále pod Třemšínem		1 338 048,00 Kč
	2. RRI	2.1.	CZ.04.1.05/2.1.00.1/0119	Výstavba dopravního terminálu v Rakovníku	Město Rakovník	17223	18 398 250,00 Kč
	2. RRI	2.1.	CZ.04.1.05/2.1.00.2/0394	Modernizace autobusového terminálu Mělník	Město Mělník	19846	22 523 520,00 Kč
	2. RRI	2.1.	CZ.04.1.05/2.1.00.3/1186	MODERNIZACE DOPRAVNÍHO TERMINÁLU - AN PŘÍBRAM	Město Příbram	36901	41 620 000,00 Kč
	2. RRI	2.1.	CZ.04.1.05/2.1.00.3/1195	Obnova vozového parku v Mladé Boleslavi	Dopravní podnik Mladá Boleslav, s. r. o.		17 962 500,00 Kč
	2. RRI	2.1.	CZ.04.1.05/2.1.00.3/1224	II/107 Čakovice, rek. most ev.č. 107-013, 107-014 a 107-015	Středočeský kraj		12 420 000,00 Kč
	2. RRI	2.1.	CZ.04.1.05/2.1.00.3/1225	III/11438 Kosova Hora, most ev.č.1	Středočeský kraj		15 202 000,00 Kč
	2. RRI	2.1.	CZ.04.1.05/2.1.00.3/1429	III/03321 Kaňk - Kutná Hora	Středočeský kraj		38 413 500,00 Kč
	2. RRI	2.1.	CZ.04.1.05/2.1.00.4/2586	II/608 Veltušy, rekonstrukce mostu ev.č. 608-009	Středočeský kraj		60 611 925,00 Kč
	2. RRI	2.1.	CZ.04.1.05/2.1.00.4/2588	II/610 Brandýs n/abem, soumosti ev.č. 013 a síť	Středočeský kraj		174 034 000,00 Kč
	2. RRI	2.1.	CZ.04.1.05/2.1.00.5/3094	VOTICE - VÝSTAVBA AUTOBUSOVÉHO NÁDRAŽÍ	Město Votice	4450	19 579 131,00 Kč
	2. RRI	2.1.	CZ.04.1.05/2.1.00.5/3134	VLAŠIM; PROJEKT NA ZLEPŠENÍ DOPRAVNÍ OBSLUŽNOSTI - ÚPRAVA NADRAŽNÍ ULICE A BUDOVOVY NÁDRAŽÍ	Město Vlašim	12889	33 534 947,32 Kč
	2. RRI	2.1.	CZ.04.1.05/2.1.00.5/3156	Zlepšení dopravní obslužnosti Čáslavska	Město Čáslav	10034	16 670 100,00 Kč
	2. RRI	2.1.	CZ.04.1.05/2.1.03.1/2068	Čelákovice - průmyslová zóna jih, komunikace	Město Čelákovice	10003	3 362 328,00 Kč
	2. RRI	2.1.	CZ.04.1.05/2.1.03.1/2071	Rekonstrukce části komunikace Okružní ve městě Zruč nad Sázavou, Rekonstruktion of part of road Okružní, Zruč n.S.	Město Zruč nad Sázavou	4950	1 369 987,50 Kč
	2. RRI	2.1.	CZ.04.1.05/2.1.03.1/2072	REKONSTRUKCE MÍSTNÍ KOMUNIKACE NAD ŠTOLOU	Město Příbram	36901	1 159 979,25 Kč
	2. RRI	2.1.	CZ.04.1.05/2.1.03.1/2073	DO BUCHOVOVY CESTA SPATNA	Obec Postupice	11116	1 009 036,50 Kč
	2. RRI	2.1.	CZ.04.1.05/2.1.03.1/2075	Rekonstrukce místních komunikací Maršovice	Obec Maršovice	703	2 022 944,25 Kč
	2. RRI	2.1.	CZ.04.1.05/2.1.03.1/2084	Modernizace obslužných komunikací Mirošovice - I.etapa	Obec Mirošovice	781	3 750 000,00 Kč
	2. RRI	2.1.	CZ.04.1.05/2.1.03.1/2163	Rekonstrukce příjezdové komunikace k centrálnímu skladu firmy REWE - Penny Market	obce Jímly	1247	2 016 629,00 Kč
	2. RRI	2.1.	CZ.04.1.05/2.1.03.2/2689	Rekonstrukce místní komunikace Zámecká, Hodkov, Reconstruction of local road Zámecká, Hodkov	Obec Zbraslavice	1430	1 411 500,00 Kč
	2. RRI	2.1.	CZ.04.1.05/2.1.03.2/2718	Modernizace křižovanky místní komunikace Zámecká - zlepšení přístupu k významné nemovitě kulturní památce Kostnici v Kutné Hoře	Město Kutná Hora	21850	1 055 583,00 Kč
	2. RRI	2.1.	CZ.04.1.05/2.1.03.2/2724	Rekonstrukce místních komunikací v obci Konárovice	Obec Konárovice	732	1 419 576,00 Kč
	2. RRI	2.1.	CZ.04.1.05/2.1.03.2/2733	Rekonstrukce komunikace pro průmyslovou zónu U Cukrováru	Rekonstrukce komunikace pro průmyslovou zónu U Cukrováru		2 515 684,00 Kč
	2. RRI	2.1.	CZ.04.1.05/2.1.03.2/2735	Zlepšení dopravní obslužnosti komerčně obchodní zóny	obce Dobřehovice	2850	2 980 139,00 Kč
	2. RRI	2.1.	CZ.04.1.05/2.1.03.2/2739	Rekonstrukce místních komunikací v katastru obce Kněžmost	Obec Kněžmost	1461	2 387 136,00 Kč
	2. RRI	2.2.	CZ.04.1.05/2.2.00.1/0034	K2 - Komunikace Karlštejnska - Letapa	Svazek obcí - Region Dolní Berounka		1 382 250,00 Kč
	2. RRI	2.2.	CZ.04.1.05/2.2.00.1/0093	KLANET - Informatizace kladsenského regionu	Statutární větší obec Kladno	72325	19 393 067,00 Kč
	2. RRI	2.2.	CZ.04.1.05/2.2.00.1/0121	Vetejně přístupná internetová místa Blaník	Blaník - Svazek obcí		856 800,00 Kč
	2. RRI	2.2.	CZ.04.1.05/2.2.00.1/0144	Multimediální centrum pro vetejnost	Město Benátky nad Jizerou	6700	706 585,50 Kč
	2. RRI	2.2.	CZ.04.1.05/2.2.00.3/1194	Vetejně přístupné místo k internetu v prostorách budovy Centra seniorů v Mělníku	Město Mělník	19846	360 679,50 Kč
	2. RRI	2.2.	CZ.04.1.05/2.2.00.3/1199	Rozvoj informačních a komunikačních technologií pro Dobrovolný svazek obcí mikroregionu Hudlicko	Mikroregion Hudlicko		4 588 632,00 Kč
	2. RRI	2.2.	CZ.04.1.05/2.2.00.3/1203	Broadband Čechie	Obec Čechice	1329	1 795 531,50 Kč
	2. RRI	2.2.	CZ.04.1.05/2.2.00.3/1206	Vysokorychlostní internet pro obec Horní Počaply	Horní Počaply	1202	1 496 716,00 Kč
	2. RRI	2.2.	CZ.04.1.05/2.2.00.3/1220	Širokopásmová infrastruktura pro venkov	Obec Měchovice	472	1 778 205,00 Kč
	2. RRI	2.2.	CZ.04.1.05/2.2.00.3/1222	Komunitní síť Mnichovicka	Město Mnichovice	2001	2 691 219,75 Kč
	2. RRI	2.2.	CZ.04.1.05/2.2.00.3/1231	Informační systém Struhařov	Obec Struhařov	409	387 954,00 Kč
	2. RRI	2.2.	CZ.04.1.05/2.2.00.4/2382	Rozšíření možnosti využití internetu širokou veřejností a pacienty	NSP Rakovník, příspěvková organizace		2 037 951,46 Kč
	2. RRI	2.2.	CZ.04.1.05/2.2.00.4/2406	IKT centra Mnichovicka a Mukáňov	Základní škola T.G. Masaryka, Mnichovicka, okres Praha - východ		3 582 626,00 Kč
	2. RRI	2.2.	CZ.04.1.05/2.2.00.5/3104	Vetejně internetizace a návazné služby pro veřejnost Svazku obcí Týnecko	Svazek obcí Týnecko		7 877 142,00 Kč
	2. RRI	2.2.	CZ.04.1.05/2.2.00.5/3131	Komunitní síť Kamenicka	Obec Kamenice	2468	2 763 131,00 Kč
	2. RRI	2.2.	CZ.04.1.05/2.2.00.5/3142	Síť VPMTI v centru města Mělník	Město Mělník	19846	1 464 997,00 Kč

Typ žadatele	Priorita	Opatření	Číslo projektu	Název projektu	Název žadatele	Počet obyvatel	Výše žádaného příspěvku
	2. RRI	2.2.	CZ.04.1.05/2.2.00.5/3151	Internetizace Kokořfinska	Svazek obcí - Sdružení obcí Kokořfinsko		2 341 676,00 Kč
	2. RRI	2.2.	CZ.04.1.05/2.2.00.5/3152	Broadband Želivka	Mikroregion Želivka - svazek obcí		6 627 445,50 Kč
	2. RRI	2.2.	CZ.04.1.05/2.2.00.5/3173	Střední Čechy on-line - Internet	Středočeský kraj		44 386 524,00 Kč
	3. RLZVR	3.1.	CZ.04.1.05/3.1.00.1/0086	REKONSTRUKCE DOMU SOUTROJENCŮ ROŠKOTOVÝCH - SPOLKOVÝ DŮM	MĚSTO VLAŠIM	12689	7 944 024,00 Kč
	3. RLZVR	3.1.	CZ.04.1.05/3.1.00.1/0087	Rozvoj kapacit speciální třídy Vysocký Chlumeč	Obec Vysocký Chlumeč	800	2 375 813,00 Kč
	3. RLZVR	3.1.	CZ.04.1.05/3.1.00.1/0088	Přizpůsobení regionálního vzdělávacího centra v Příbrami požadavkům na moderní formy dalšího vzdělávání	Asociace pro mládež, vědu a techniku AMAVET		2 854 195,20 Kč
	3. RLZVR	3.1.	CZ.04.1.05/3.1.00.1/0145	Vzdělávací centrum Pečecka	DSO Pečecský region		12 096 000,00 Kč
	3. RLZVR	3.1.	CZ.04.1.05/3.1.00.1/0295	Centrum celoživotního vzdělávání a knihovna manželů Tomanových	Město Rožmitál pod Třemšínem	4427	14 393 963,00 Kč
	3. RLZVR	3.1.	CZ.04.1.05/3.1.00.3/1193	Rekonstrukce sociální ubytovny v Mělníku, Dukelská 2668	Město Mělník	19846	2 389 020,00 Kč
	3. RLZVR	3.1.	CZ.04.1.05/3.1.00.3/1198	Komunitní centrum Beroun	Město Beroun	17590	18 724 140,00 Kč
	3. RLZVR	3.1.	CZ.04.1.05/3.1.00.3/1205	DO ŽIVOTA S PŘEHLEDEM - Vybudování zájmových aktivit pro vzdělávání dětí s postižením a KLUBU pro děti a mládež v Kamyku nad Vltavou	Obec Kamyk nad Vltavou	810	6 865 420,89 Kč
	3. RLZVR	3.1.	CZ.04.1.05/3.1.00.3/1208	Dům celoživotního vzdělávání	Obec Vojkovice	665	5 716 828,00 Kč
	3. RLZVR	3.1.	CZ.04.1.05/3.1.00.3/1227	Rekonstrukce objektu Jitřín statek pro chráněnou práci, chráněné bydlení a další sociální služby	Fokus Praha, o.s.		19 930 932,00 Kč
	3. RLZVR	3.1.	CZ.04.1.05/3.1.00.3/1242	Výstavba zařízení sociální integrace - azylového domu - Centra pro podporu sociálně slabé rodiny	Farmí charita Starý Knín		11 146 008,00 Kč
	3. RLZVR	3.1.	CZ.04.1.05/3.1.00.5/3106	SOCIÁLNÍ FIRMA "MODRY DOMEČEK" v REGIONU DOLNÍ BEROUNKA	Občanské sdružení Nárůč		14 241 978,00 Kč
	3. RLZVR	3.1.	CZ.04.1.05/3.1.00.5/3147	Chráněné bydlení Na Vyhliče	Portus Praha		5 294 595,60 Kč
	3. RLZVR	3.1.	CZ.04.1.05/3.1.00.5/3157	Vybudování tréninkové kavárny	Dobročinný spolek Lomikámen		4 675 437,36 Kč
	3. RLZVR	3.1.	CZ.04.1.05/3.1.00.5/3164	Sociální integrace ARCHA (NEDROG) Rakovník	Město Rakovník	17223	16 445 428,39 Kč
	3. RLZVR	3.1.	CZ.04.1.05/3.1.00.5/3171	Vzdělávací a Denní centrum LUXOR Poděbrady	Domov důchodců LUXOR Poděbrady		8 453 029,00 Kč
	3. RLZVR	3.1.	CZ.04.1.05/3.1.00.5/3179	Rekonstrukce chráněných dílen	Letohrádek Vendula		13 731 843,16 Kč
	3. RLZVR	3.1.	CZ.04.1.05/3.1.00.5/3185	Výstavba centra celoživotního učení Středočeského vzdělávacího institutu J.A. Komenského	Středočeský vzdělávací institut Akademie J.A. Komenského		22 202 567,28 Kč
	3. RLZVR	3.2.	CZ.04.1.05/3.2.04.1/2063	Setkávání na společné cestě - základ komunitního rozvoje a omezení sociální exkluze	Olivova nadace		1 346 640,00 Kč
	3. RLZVR	3.2.	CZ.04.1.05/3.2.04.1/2065	komunitní služby (Angl.: Transformation of the typical residential service - Luxor Poděbrady - into the institution providing community services)	Domov důchodců LUXOR		1 035 655,00 Kč
	3. RLZVR	3.2.	CZ.04.1.05/3.2.04.1/2067	Ze školy do práce	RYTMUS		1 176 800,00 Kč
	3. RLZVR	3.2.	CZ.04.1.05/3.2.04.1/2079	"Rozvoj sociálních služeb pro duševně nemocné s regionu Střední Čechy"	Fokus Praha, o.s.		3 029 332,00 Kč
	3. RLZVR	3.2.	CZ.04.1.05/3.2.04.1/2100	Sociální integrace drogově závislých klientů během léčby - jejich začlenění do společnosti a na trh práce	Magdaléna, o.p.s.		2 547 514,40 Kč
	3. RLZVR	3.2.	CZ.04.1.05/3.2.04.2/2684	Komunitní plánování sociálních služeb na okrese Benešov	Město Benešov	16260	528 038,00 Kč
	3. RLZVR	3.2.	CZ.04.1.05/3.2.04.2/2686	Komunitní plánování sociálních služeb v Příbrami	Město Příbram	36901	560 000,00 Kč
	3. RLZVR	3.2.	CZ.04.1.05/3.2.04.2/2696	Komunitní plán sociálních služeb a místní partnerství města Říčany	Město Říčany	10663	3 562 814,40 Kč
	3. RLZVR	3.2.	CZ.04.1.05/3.2.04.2/2699	Komunitní plán Kutná Hora	Město Kutná Hora	21850	968 808,24 Kč
	3. RLZVR	3.2.	CZ.04.1.05/3.2.04.2/2702	Komunitní centrum Maják - program Kotva	Oblastní charita Kutná Hora		1 035 379,20 Kč
	3. RLZVR	3.2.	CZ.04.1.05/3.2.04.2/2714	Podpůrné služby pro klienty Domu na půl cesty- Kralupy nad Vltavou	Arcidiecézní charita Praha		1 388 807,00 Kč
	3. RLZVR	3.2.	CZ.04.1.05/3.2.04.2/2720	Komunitní plán sociálních služeb ve městě Kladno	Statutární věsti obec Kladno	72325	473 627,20 Kč
	3. RLZVR	3.2.	CZ.04.1.05/3.2.04.2/2723	Aktivizační program Centra na podporu sociálně slabých rodin - Mokrovraty u Dobříše	Farmí charita Starý Knín		808 623,00 Kč
	3. RLZVR	3.2.	CZ.04.1.05/3.2.04.2/2725	Programy podporující sociální integraci	Sdružení pro pomoc mentálně postiženým Poděbrady		515 520,00 Kč
	3. RLZVR	3.2.	CZ.04.1.05/3.2.04.2/2726	Středočeský pracovní rehabilitační Chotěšice	Speciální domov mládeže SPMP Chotěšice		417 040,00 Kč
	3. RLZVR	3.2.	CZ.04.1.05/3.2.04.2/2730	Sociální služby a podpora pracovního uplatnění pro tělesně postižené občany na území Středočeského kraje	TyfloCentrum Praha		3 954 640,00 Kč
	3. RLZVR	3.2.	CZ.04.1.05/3.2.04.2/2740	Podpora matek pečujících o děti s postižením	Svaz tělesně postižených v České republice		4 481 127,20 Kč
	3. RLZVR	3.2.	CZ.04.1.05/3.2.04.2/2804	Posílení kapacity místních a regionálních orgánů při plánování a realizaci programů ve Středočeském kraji	Volno, občanské sdružení		684 100,00 Kč
	3. RLZVR	3.3.	CZ.04.1.05/3.3.00.1/2304	Posílení kapacity místních a regionálních orgánů při plánování a realizaci programů ve Středočeském kraji	Středočeský kraj		39 229 878,00 Kč
	4. RGR	4.1.	CZ.04.1.05/4.1.05.1/2634	Soubor propagačních a informačních nástrojů na zviditelnění nabídky služeb cestovního ruchu zámku Mčely	Chateau du Catalyst s.r.o.		1 394 022,00 Kč
	4. RGR	4.1.	CZ.04.1.05/4.1.06.2/2624	RALLY PŘÍBRAM - REGIONÁLNÍ AKCE MEZINÁRODNÍHO VÝZNAMU	RALLY SPORT KLUB PŘÍBRAM V AČR		869 925,00 Kč
	4. RGR	4.1.	CZ.04.1.05/4.1.06.2/2625	Rozvoj služeb cestovního ruchu na Mělnicku	Město Mělník	19846	1 053 046,00 Kč
	4. RGR	4.1.	CZ.04.1.05/4.1.06.2/2626	Religiozní turistika ve Svate Hoře	Římskokatolická farnost u kostela Nanebevstí Panny Marie		2 483 406,00 Kč
	4. RGR	4.1.	CZ.04.1.05/4.1.06.2/2627	Beroun - větší obec cestovního ruchu	Město Beroun	17590	1 280 925,00 Kč
	4. RGR	4.1.	CZ.04.1.05/4.1.06.2/2628	Rozvoj marketingu ve městě Kutná Hora a okolí	Město Kutná Hora	21850	1 334 958,00 Kč

Typ žadatele	Priorita	Opatření	Číslo projektu	Název projektu	Název žadatele	Počet obyvatel	Výše žádaného příspěvku
	4. RCR	4.1.	CZ.04.1.05/4.1.06.2/2629	KRAJ BLANICKÝCH RYTIŘŮ	ZO ČSOP VLAŠIM		2 234 835,00 Kč
	4. RCR	4.1.	CZ.04.1.05/4.1.06.2/2630	SEDLČANSKO PRO CYKLOTURISTIKU	Sdružení obcí Sedlčanska		2 065 312,50 Kč
	4. RCR	4.1.	CZ.04.1.05/4.1.06.2/2636	Severní Nymbursko - perspektivní oblast regionálního cestovního ruchu	Svazek obcí Svatojiřský les		3 478 290,00 Kč
	4. RCR	4.1.	CZ.04.1.05/4.1.06.2/2639	Montátní činnost ve Středočeském kraji	Středočeský kraj		4 865 034,75 Kč
	4. RCR	4.1.	CZ.04.1.05/4.1.06.2/2640	Osobnosti Středočeského kraje	Středočeský kraj		7 453 429,50 Kč
	4. RCR	4.1.	CZ.04.1.05/4.1.06.2/2641	Muzea v přírodě Středočeského kraje	Středočeský kraj		545 997,75 Kč
	4. RCR	4.1.	CZ.04.1.05/4.1.06.2/2642	Tiskoviny pro společnou prezentaci muzeí a galerií	Středočeský kraj		1 348 302,00 Kč
	4. RCR	4.1.	CZ.04.1.05/4.1.06.2/2677	Propagace Středočeského kraje prostřednictvím moderních tištěných materiálů, multimediálních prostředků a press tripů	Středočeský kraj		5 437 500,00 Kč
	4. RCR	4.2.	CZ.04.1.05/4.2.00.1/0080	Vytvoření informačního centra v Mnichovicích	Město Mnichovice	2001	2 937 467,25 Kč
	4. RCR	4.2.	CZ.04.1.05/4.2.00.1/0085	OBNOVA KULTURNÍ PAMÁTKY - VLAŠIMSKÉHO ZÁMECKÉHO PARKU (1. fáze)	Město Vlašim	12689	5 587 889,00 Kč
	4. RCR	4.2.	CZ.04.1.05/4.2.00.1/0294	Rozvoj a oživení turistické trasy „Krajem Bítvy u Kolína“	obec Nová Ves I.	1044	4 260 358,00 Kč
	4. RCR	4.2.	CZ.04.1.05/4.2.00.2/0397	HORNICKÝ VLAČEK - BREZOVÉ HORY (HVBH)	MĚSTO PŘIBRAM	36901	3 584 471,10 Kč
	4. RCR	4.2.	CZ.04.1.05/4.2.00.2/0400	SEDLČANSKÉM NA KOLE, komplexní projekt rozvoje cykloturistiky	Sdružení obcí Sedlčanska		5 221 755,75 Kč
	4. RCR	4.2.	CZ.04.1.05/4.2.00.3/1184	Turistické centrum cyklostezky Praha - Dražďany	obec Chvatěruby	317	6 583 024,00 Kč
	4. RCR	4.2.	CZ.04.1.05/4.2.00.3/1197	PO STOPÁCH BLANICKÝCH RYTIŘŮ NA KOLE I PĚŠKY	Obec Kondrac	440	6 713 745,00 Kč
	4. RCR	4.2.	CZ.04.1.05/4.2.00.3/1204	Rekonstrukce a vybudování muzea a galerie v Bauerově vile od architekta Josefa Gočára	Nadace "Českého kubismu"		14 698 960,65 Kč
	4. RCR	4.2.	CZ.04.1.05/4.2.00.3/1234	Obnova historické Kolínské řepařské dráčky	Klub pro obnovu Kolínské řepařské dráčky		10 621 513,80 Kč
	4. RCR	4.2.	CZ.04.1.05/4.2.00.5/3099	Zručský zámek ožívá - I. etapa	Město Zruč nad Sázavou	4950	15 920 134,00 Kč
	4. RCR	4.2.	CZ.04.1.05/4.2.00.5/3113	OBNOVA ZÁMKU A PARKU VE VLAŠIMI (2. FÁZE)	Město Vlašim	12689	12 749 160,00 Kč
	4. RCR	4.2.	CZ.04.1.05/4.2.00.5/3122	Rekonstrukce východního křídla zámku Liblice	Středočeský kraj		14 229 000,00 Kč
	4. RCR	4.2.	CZ.04.1.05/4.2.00.5/3166	Rekonstrukce návštěvnických prostor Sládečkova vlastivědného muzea v Kladně, Hutská 1375	Středočeský kraj		3 961 210,50 Kč
	4. RCR	4.2.	CZ.04.1.05/4.2.07.1/2086	Sportovně-rehabilitační centrum s ubytovací a stravovací kapacitou	Petr Šedina		3 500 000,00 Kč
	4. RCR	4.2.	CZ.04.1.05/4.2.07.1/2092	Vybudování ubytovací kapacity **** hotel - zámek Dobříš	Ing. Jerome Colloreto-Mannsfeld , Lesní a rybníční správa Zbiroh, Švábinská 279, 338 08 Zbiroh, zámek Dobříš		3 500 000,00 Kč
	4. RCR	4.2.	CZ.04.1.05/4.2.07.1/2102	Penzion Muzeum JAWA Komopšitě	ELTSEN a.s.		995 874,00 Kč
	4. RCR	4.2.	CZ.04.1.05/4.2.07.2/2691	Areál Nelahozeves	Petr Kožený, s.r.o		4 250 000,00 Kč
	4. RCR	4.2.	CZ.04.1.05/4.2.07.2/2703	Jezdecký areál	Equestrian Center		3 498 694,50 Kč
	4. RCR	4.2.	CZ.04.1.05/4.2.07.2/2704	PENZION U TOMA	EKOS Beroun s.r.o.		1 480 500,00 Kč
	4. RCR	4.2.	CZ.04.1.05/4.2.07.2/2729	Zkvalitnění a rozšíření ubytovacích a stravovacích kapacit hotelu Ludmila ZÁMEK LOUČEN – NOVA TURISTICKÁ DESTINACE, PROJEKT REVITALIZACE SOUBORU KULTURNÍCH PAMÁTEK V ZÁMECKÉM AREÁLU PRO VYUŽITÍ V CESTOVNÍM RUCHU A KONGRESOVÉ TURISTICE	Raček spol. s r.o.		2 995 548,00 Kč
	4. RCR	4.2.	CZ.04.1.05/4.2.74.1/0696		Loučeň, a.s.		49 061 101,00 Kč
	4. RCR	4.2.	CZ.04.1.05/4.2.74.1/0707	Rekonstrukce zámku Filipov za účelem vytvoření multifunkčního hotelového zařízení	PRECIZ stavební podnik s.r.o.		35 560 000,00 Kč
	4. RCR	4.2.	CZ.04.1.05/4.2.74.1/0710	Sportovní rekreační komplex s ubytovací kapacitou	VHS HC Benešov, s.r.o.		42 697 562,00 Kč

Legenda

	Společnosti s ručením omezeným	
	Aktivní společnosti	
	Malé obce (do 3000 obyvatel)	
	Středočeský kraj	
	Svazek obcí-mikroregion	
	Nezisková organizace	
	Větší obce (s více jak 3000. obyvatel)	
	Malé podniky, živnostníci	
	Obce s rozšířenou působností	
2. RRI	Regionální rozvoj infrastruktury	
3. RLZVR	Rozvoj lidských zdrojů v regionech	
4. RCR	Rozvoj cestovního ruchu	
2.1.	Rozvoj dopravy v regionech	
	Rozvoj informačních a komunikačních technologií v regionech	
2.2.		
3.1.	Infrastruktura pro rozvoj lidských zdrojů v regionech	
3.2.	Rozvoj sociální integrace v regionech	
	Posílení kapacity místních a regionálních orgánů při plánování a realizaci programů	
3.3.		
4.1.	Rozvoj služeb cestovního ruchu	
4.2.	Rozvoj infrastruktury pro cestovní ruch	

Zdroje:

MMR- systém MONIT (číslo projektu, název, projektu, výše žádaného příspěvku)
<http://www.czso.cz>
<http://www.risy.cz>
www.kr-stredocesky.cz

Projekt bakalářské práce na téma:
**Rozdělování strukturálních fondů v České republice v prvním roce
členství v Evropské unii**
(předběžný název)

Jméno: Filip Capanda

Vedoucí práce: Doc. PhDr. Běla Plechanová

Předpokládaný termín dokončení: Letní semestr 2006

Ve své bakalářské práci si kladu za cíl především zjistit jakým způsobem jsou naplňovány Cíle strukturální politiky Evropské unie v České republice. Vzhledem k tomu, že unie nestanovila přesná pravidla pro dosažení Cílů politiky hospodářské a sociální soudržnosti (dále jen HSS), je na každém členském státu, jakým způsobem se k tomuto úkolu postaví tak, aby co nejlépe plnil její záměry. V ideálním případě by politiky HSS měla usilovat o překonání rozdílů v úrovni příjmů mezi regiony a problémy nezaměstnanosti. Dále o vyrovnání disparity ve výkonnosti národních ekonomik, které se rozšířením EU o deset nových členů dále zvýrazňuje.¹

Tato práce si neklade za ambici posoudit, *zda* jsou záměry HSS uspokojivě plněny. Půjde v ní spíše o empiricky ověřitelná data, které by měly co nejpřesněji posoudit, *jak* jsou plněny.

Jaký je mechanismus přerozdělování strukturálních fondů v ČR? Na tuto otázku se pokusí odpovědět první kapitola, která bude zároveň jakýmsi obecným úvodem celé práce. Informační zdroje pro zodpovězení této otázky budu hledat především ve státních institucích, konkrétně na Ministerstvu pro místní rozvoj a dále v literatuře, týkající se tohoto tématu.

Jsou příjemci strukturálních fondů spíše města nebo vesnice? Které typy projektů byly schvalovány a které měly naopak malou šanci na úspěch? Tyto dvě otázky budou ústředním bodem práce. Podrobně se jimi bude zabývat druhá kapitola. Informace pro jejich vyřešení budu hledat především na krajských úřadech, které jakožto regiony NUTS III slouží jako nižší administrativní jednotka pro tzv. regiony soudržnosti NUTS II. Podle regionů soudržnosti bude kapitola 2 strukturována. Praha, jakožto městský region a výsadní příjemce Cílů 2 a 3 politiky HSS, bude mít v mé práci specifické postavení.

Aby bylo možno výše uvedené otázky uspokojivě zodpovědět, bude nutné vytvořit specifické proměnné, které co nejdůležitěji shrnou výsledky výzkumu. Prozatím předpokládám, že budu: a) Procentuálně vyjadřovat podíl schválených projektů mezi městy (obec se statutem města) a vesnicemi. b) Kategorizovat projekty podle jejich zaměření a účelu. Následnou sumarizací potom dosáhnu procentuálního vyjádření této veličiny.

¹ *Průvodce fondy Evropské unie*, zpracovalo Ministerstvo pro místní rozvoj, vydal Odbor pro vnější vztahy MMR v dubnu 2004

Nepředpokládám, že budu v čase určeném pro tuto práci schopen prozkoumat všechna města a vesnice v ČR. Přesto se pokusím o zpracování co nejširšího a nejrepresentativnějšího kvanta údajů.

Třetí kapitola se poté pokusí nasbírané informace sumarizovat a vyvodit určitý obecný závěr, popřípadě určit trendy, které se v procesu rozdělování strukturálních fondů vyskytnou.

1. Úvod

1.1. Krátký historický úvod o strukturálních fondech jako takových

1.2. Obecný popis systému strukturálních fondů

1.3. Cíle a typy fondů

2. Rozdělování strukturálních fondů po jednotlivých regionech soudržnosti NUTS II

2.1. Regionální uspořádání ČR a uspořádání v rámci systému NUTS

2.2. Metoda výzkumu a vytyčení sledovaných proměnných

2.3. Analýza distribuce strukturálních fondů v regionech soudržnosti NUTS II

2.3.1. Region Severozápad

2.3.1.1. Popis regionu, jeho silných a slabých stránek

2.3.1.2. Strukturální fondy v regionu a jejich využití

2.3.2. Region Severovýchod

2.3.2.1. Popis regionu, jeho silných a slabých stránek

2.3.2.2. Strukturální fondy v regionu a jejich využití

2.3.3. Region Střední Čechy

2.3.3.1. Popis regionu, jeho silných a slabých stránek

2.3.3.2. Strukturální fondy v regionu a jejich využití

2.3.4. Region Jihozápad

2.3.4.1. Popis regionu, jeho silných a slabých stránek

2.3.4.2. Strukturální fondy v regionu a jejich využití

2.3.5. Region Jihovýchod

2.3.5.1. Popis regionu, jeho silných a slabých stránek

2.3.5.2. Strukturální fondy v regionu a jejich využití

2.3.6. Region Střední Morava

2.3.6.1. Popis regionu, jeho silných a slabých stránek

2.3.6.2. Strukturální fondy v regionu a jejich využití

2.3.7. Region Moravskoslezsko

2.3.7.1. Popis regionu, jeho silných a slabých stránek

2.3.7.2. Strukturální fondy v regionu a jejich využití

2.3.8. Region Praha

2.3.8.1. Popis regionu, jeho silných a slabých stránek s důrazem na specifické postavení Prahy, díky čerpání finančních prostředků pro Cíle 2 a 3

2.3.8.2. Strukturální fondy v regionu a jejich využití

3. Závěr

3.1. Zhodnocení výzkumu

3.2. Proměnné měřené v bodech 2.3.1 až 2.3.8 vztažené na celou Českou republiku

3.3. Závěr

Informační zdroje

Literatura:

- Tichý L., Arnold R., Svoboda P., Zemánek J., Král R.: *Evropské právo*, 1. vydání, Praha, C.H.Beck 1999
- Tichý L a kol.: *Dokumenty ke studiu evropského práva*, Praha, Linde 1999
- Potluka O. a kol.: *Průvodce strukturálními fondy Evropské unie*, 1.vydání, Praha, IREAS, Institut pro strukturální politiku, o.p.s. 2003
- Eva Klavčová a kol., *Prohlubování evropské integrace*, 1. vydání, Praha, Professional publishing, 2004
- *Evropská unie regionů*, Praha, Delegace Evropské komise v České republice, 2002
- *Podporují strukturální fondy a Fond soudržnosti rozvoj regionů?*, Praha, Ministerstvo zahraničních věcí
- *Průvodce fondy Evropské unie*, Praha, Ministerstvo pro místní rozvoj, Odbor vnějších vztahů, 2004

- *Official Journal of the European Union*. L 154/1. Office for official publication of the EC, Luxembourg, 2003.
- *Working for the regions*. Office for official publication of the EC. Luxembourg, 2001..
- *Structural policies and European territory – Cooperation without frontiers*. Office for official publication of the EC. Luxembourg, 2002.
- *Regional Revival – Successful projects financed by the Structural Funds in Austria*. Office for official publication of the EC, Luxembourg, 2003.
- *Regions: Nomenclature of territorial units for statistic – NUTS*. May 1999, Eurostat, Luxembourg, 1999.
- WOKOUN, R. *Regionální politika a rozvoj v České republice*. Praha : MMR ČR, 1998.
- WOKOUN, R. LUKÁŠ, Z. KOUŘILOVÁ, J. *Výkladový slovník regionální a strukturální politiky Evropské unie*. Praha, IFEC, 2002.

Internetové zdroje:

Obecné informace:

- www.europa.eu.int/
- <http://www.cor.eu.int/>
- <http://www.evropska-unie.cz/cz/>
- <http://www.euroskop.cz/>
- www.euractiv.cz/
- www.strukturalni-fondy.cz
- www.stem.cz/

Stránky ministerstev:

- www.mmr.cz/
- www.mfcr.cz/
- www.env.cz/
- www.mpo.cz/
- www.mze.cz/
- www.mzv.cz/

Stránky krajů:

- www.kr-moravskoslezsky.cz, www.kr-olomoucky.cz, www.kr-vysocina.cz, www.kr-kralovehradecky.cz, www.pardubickykraj.cz, www.kr-stredocesky.cz, www.kr-ustecky.cz, www.kr-jihomoravsky.cz, www.kr-plzensky.cz, www.kr-zlinsky.cz, www.kr-karlovarsky.cz, www.praha.cz

Další relevantní zdroje:

- <http://mssfwww.mmr.cz/>
- <http://isop.czechinvest.org/>
- <http://www.esfcr.cz/>